

Հաստատվել է
Միջգերատեսչական հանձնաժողովի
2018թ.-ի նոյեմբերի 30-ի 34-րդ նիստում

**ՓՈՂԵՐԻ ԼՎԱՑՄԱՆ, ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ
ԶԱՆԳՎԱԾԱՅԻՆ ՈՉՆՉԱՑՄԱՆ ԶԵՆՔԻ ՏԱՐԱԾՄԱՆ ՖԻՆԱՆՍԱՎՈՐՄԱՆ ԴԵՄ
ՊԱՅՔԱՐԻ ՈԼՈՐՏՈՒՄ
2019-2021ԹԹ.
ԱԶԳԱՅԻՆ ՈԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ**

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ	3
ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ.....	4
ՄԱՍ 1. ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	5
ԳԼՈՒԽ 1. ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ.....	5
ԳԼՈՒԽ 2. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ	8
ԳԼՈՒԽ 3. ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԳՈՐԾԻՔ.....	8
ՄԱՍ 2. ՆԱԽԿԻՆ ՁԵՌՔԵՐՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԱՊԱԳԱՅԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆ	10
ԳԼՈՒԽ 4. ՆԱԽԿԻՆ ԶԱՆՔԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ	10
ԳԼՈՒԽ 5. ՆԵՐԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ և ԱՊԱԳԱՅԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԸ.....	13
ՄԱՍ 3. ԱՅԼ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏ ՓՈԽԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ.....	16
ԳԼՈՒԽ 6. ՀԱՆՑԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈԼՈՐՏ.....	16
ԳԼՈՒԽ 7. ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈԼՈՐՏ.....	18
ԳԼՈՒԽ 8. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՅՄԱՆ ՈԼՈՐՏ	20

ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

Հավելված 1. ՀՀ 2019-2021թթ.-ի ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի ազգային ոազմավարություն.....	24
Հավելված 2. ՀՀ 2019-2021թթ.-ի ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի ազգային ոազմավարության իրագործման գործողությունների ծրագիր	37
Հավելված 3. ՀՀ 2019-2021թթ. ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի ազգային ոազմավարության գործողությունների ծրագրի իրագործման մոնիտորինգի գործիք.....	50

ՀԱՊԱՎՈՒՄՆԵՐ

ԱՆ	Հայաստանի Հանրապետության արդարադատության նախարարություն
ԱԳՆ	Հայաստանի Հանրապետության արտաքին գործերի նախարարություն
ԱԺ	Հայաստանի Հանրապետության Ազգային Ժողով
ԳԴ	Հայաստանի Հանրապետության գլխավոր դատախազություն
ԱԱԾ	Հայաստանի Հանրապետության ազգային անվտանգության ծառայություն
ՈՍՏ	Հայաստանի Հանրապետության ոստիկանություն
ՊԵԿ	Հայաստանի Հանրապետության պետական եկամուտների կոմիտե
ԿԲ	Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ
ՄՀ	Հայաստանի Հանրապետությունում փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման, զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման դեմ պայքարի հարցերով միջգերատեսչական հանձնաժողով
ՔԿ	Հայաստանի Հանրապետության քննչական կոմիտե
ՖԴԿ	Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի ֆինանսական դիտարկումների կենտրոն
ՖՆ	Հայաստանի Հանրապետության ֆինանսների նախարարություն
ՎԴ	Հայաստանի Հանրապետության վճարբեկ դատարան
ԱՖ	Ահաբեկչության ֆինանսավորում
ԶՈՁ ՏՖ	Զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորում
ՖՀ	Ֆինանսական հաստատություն
ՆՈՖԳՏՄ	Նախատեսված ոչ ֆինանսական գործունեության տեսակներ և մասնագիտություններ
ՇՍՆԶԿ	Շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդող կազմակերպություն
ՈԱԿ	Ոչ առևտրային կազմակերպություն
ՌԱԳ	Հայաստանի Հանրապետությունում փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի ազգային գնահատում (2014թ.)
ՓԼ	Փողերի լվացում
ՔԱՈՒԱ	Քաղաքական ազդեցություն ունեցող անձ
ԱՇԽ	Աշխատաժամանակ
ՊՄ	Պետական մարմին
Ո/Կ	Ոչ կիրառելի

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Սույն փաստաթղթի նպատակն է ՀՀ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի մասնակիցներին, ներպետական և միջազգային լայն հանրությանը ներկայացնել ՀՀ ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի զարգացման տեսլականը՝ 2019-2021թթ. ազգային ռազմավարության, դրա իրագործման գործողությունների ծրագրի և իրագործման նկատմամբ մոնիտորինգի գործիքի կիրառության միջոցով: Սույն փաստաթուղթը հաստատվել է ՀՀ նախագահի 2002թ.-ի 1075-Ն հրամանագրով ստեղծված ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի հարցերով Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից 2018թ.-ի նոյեմբերի 30-ի 34-րդ նիստում:

Փաստաթուղթը բաղկացած է ութ գլուխ ներառող երեք հիմնական մասից, ինչպես նաև երեք հավելվածից: Առաջին մասն անդրադառնում է փաստաթղթի կազմման մեթոդաբանությանը և կառուցվածքային առանձնահատկություններին: Երկրորդ մասում ներկայացվում է իրավիճակային վերլուծություն ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի ոլորտում վերջին զարգացումների և ներկա իրավիճակի վերաբերյալ՝ անդրադարձ կատարելով տարբեր ոլորտներում ձեռնարկված միջոցառումներին, դրանց արդյունքներին, ազգային ռիսկերի գնահատումներին, ՀՀ ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի միջազգային գնահատումներին: Երրորդ մասը վերաբերում է ՀՀ-ում հանցավորության դեմ պայքարի, կոռուպցիայի և տնտեսական զարգացմանն ուղղված նախկին և գործող ռազմավարություններին, ինչպես նաև դրանց առնչությանը ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի ոլորտին:

Առաջինից երրորդ հավելվածներով համապատասխանաբար սահմանվում են ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի ոլորտում 2019-2021թթ. ազգային ռազմավարությունը, դրա իրագործման գործողությունների ծրագիրը, ինչպես նաև գործողությունների ծրագրով նախանշված միջոցառումների նկատմամբ մոնիտորինգի իրականացման գործիքը:

ՄԱՍ 1. ՄԵԹՈԴԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի 2019-2021թթ. ազգային ռազմավարությունը մշակելիս կիրառվել է ռազմավարական պլանավորման հետևյալ գործիքակազմը. ա) ռազմավարության մշակում՝ առաջնահերթությունների բնորոշման նպատակով, բ) գործողությունների ծրագրի կազմում՝ ռազմավարության իրագործման նպատակով և գ) մոնիտորինգի գործիքի սահմանում՝ ռազմավարության և գործողությունների ծրագրի իրագործման հսկողության նպատակով:

ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի 2019-2021թթ. ազգային ռազմավարության պլանավորման բոլոր երեք գործիքների ձևաչափը, տրամաբանությունը, բովանդակությունը սահմանվել են՝ հիմք ընդունելով ՖԱԹՖ-ի Մեթոդաբանությունը (2013թ.), որը ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի համաշխարհային ստանդարտ ճանաչված ՖԱԹՖ-ի Հանձնարարականների (2012 թ.) իրականացման գործիքն է:

Ստորև ներկայացվում է վերը թվարկված գործիքներից յուրաքանչյուրի մշակման մեթոդաբանությունն ու համառոտ բնութագիրը.

ԳԼՈՒԽ 1. ՈԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Որպես ռազմավարական պլանավորման գործիքների աստիճանակարգության առաջին բաղադրիչ՝ ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի 2019-2021թթ. ազգային ռազմավարությամբ (տես՝ [Հավելված 1](#)) սահմանվում են ՀՀ ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի զարգացման ռազմավարական վերջնանպատակը, դրան ուղղված միջանկյալ նպատակները, ռազմավարական թիրախները, և ռազմավարական խնդիրները:

Ինչպես ռազմավարական վերջնանպատակը, այնպես էլ նպատակները և թիրախները մշակվել են հիմք ընդունելով ՖԱԹՖ-ի Մեթոդաբանությամբ (2013 թ.) ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի արդյունավետ համակարգի բնութագրերը:

Ռազմավարության վերջնանպատակ

ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի 2019-2021թթ. առաջնահերթությունների բնորոշման նպատակով իբրև ռազմավարական վերջնանպատակ սահմանվել է ՖԱԹՖ-ի Մեթոդաբանությամբ (2013 թ.), ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի արդյունավետ համակարգի բնութագիրը հետևյալ ձևակերպմամբ.

«ՀՀ ֆինանսական համակարգը և, ավելի լայն իմաստով, տնտեսությունը պաշտպանված են փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման ռիսկերից, ինչը նպաստում է ֆինանսական հատվածի ամբողջականության բարելավմանը և բարձրացնում դրա ապահովության ու անվտանգության մակարդակը»:

Այս նպատակն ինքնաբնութագրող է և, «ֆինանսական համակարգի ամբողջականության նկատմամբ հանրության վստահության մակարդակի բարձրացումը» կամ համանման այլ տարրեր ավելացնելու ճկունությունն ընձեռնելով հանդերձ, արտացոլում է ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՂ ՏՖ դեմ պայքարի արդյունավետ համակարգ ներդնելու վերջնանպատակի իրագործման բարձրագույն տեսլականը:

Ռազմավարության նպատակներ և թիրախներ

ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի 2019-2021թթ ռազմավարության վերջնականատակին հասնելու համար սահմանվել են հետևյալ ռազմավարական նպատակները և դրանց հասնելուն ուղղված ռազմավարական թիրախները.

- **ՀՀ-ում քաղաքականությունների ներպետական համակարգման և միջազգային համագործակցության միջոցով հասկանում և զսպում են ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը,** որի ներքո իբրև թիրախներ սահմանվել են.

- ՀՀ-ում հստակ պատկերացնում են ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը և, համապատասխան դեպքերում, ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՁ ՏՖ դեմ պայքարին ուղղված գործողությունները ներպետական մակարդակով համակարգվում են,
- ՀՀ պատկան մարմինների կողմից իրականացվող միջազգային համագործակցությունն ապահովում է համապատասխան տեղեկատվության, ֆինանսական հետախուզության տվյալների և ապացույցների տրամադրումը, նպաստում է հանցագործների և նրանց ակտիվների դեմ ուղղված գործողությունների իրականացմանը,

- **ՀՀ-ում կանխարգելում, հայտնաբերում և հաշվետվություններ են տրամադրվում հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի և ահաբեկչության օժանդակությանն ուղղվող ֆինանսական միջոցների վերաբերյալ,** որի ներքո իբրև թիրախներ սահմանվել են.

- Վերահսկողները պատշաճ կերպով վերահսկում, մոնիտորինգի են ենթարկում և կարգավորում են ֆինանսական հաստատությունների և ՆՈՖԳՏՄ-ների գործունեությունը նրանց ռիսկերին համարժեք ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանության տեսանկյունից,
- Ֆինանսական հաստատությունները և ՆՈՖԳՏՄ-ները պատշաճ կերպով ձեռնարկում են իրենց ռիսկերին համարժեք ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի կանխարգելիչ միջոցներ և ներկայացնում են կասկածելի գործարքների մասին հաշվետվություններ,
- ՓԼ/ԱՖ նպատակով իրավաբանական անձանց և կազմավորումների չարաշահումը կանխարգելվում է, և դրանց իրական շահառուների վերաբերյալ տեղեկություններն անարգել կերպով հասանելի են իրավասու մարմիններին,

- **ՀՀ-ում բացահայտում և խափանվում են ՓԼ/ԱՖ սպառնալիքները, հանցագործների նկատմամբ կիրառվում են պատժամիջոցներ, հանցավոր եկամուտները և ահաբեկչական ռեսուրսները բռնագրավվում են,** որի ներքո իբրև թիրախներ սահմանվել են.

- Ֆինանսական հետախուզության տվյալները և մյուս բոլոր վերաբերելի տեղեկությունները իրավասու մարմինների կողմից պատշաճ կերպով օգտագործվում են ՓԼ/ԱՖ գործերով նախաքննություն կատարելու համար,
- ՓԼ հանցագործությունների և դրանց առնչվող գործունեության կապակցությամբ կատարվում է նախաքննություն, հանցագործների նկատմամբ իրականացվում է քրեական հետապնդում, և կիրառվում են արդյունավետ, համաչափ ու տարհամոզիչ պատժամիջոցներ,

- Հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքը և հանցագործության գործիքները թոնագրավվում են,
- ԱՖ հանցագործությունների և դրանց առնչվող գործունեության կապակցությամբ կատարվում է նախաքննություն, ահաբեկչությունը ֆինանսավորողների նկատմամբ իրականացվում է քրեական հետապնդում, և կիրառվում են արդյունավետ, համաչափ ու տարհամոզիչ պատժամիջոցներ,
- Ահաբեկիչների, ահաբեկչական կազմակերպությունների և ահաբեկչությունը ֆինանսավորողների կողմից միջոցների հավաքագրումը, տեղափոխումն ու օգտագործումը, ինչպես նաև ՇՄՆԶԿ հատվածի չարաշահումը կանխարգելվում է,
- Զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման գործառնություններում ներգրավված անձանց և կազմակերպությունների կողմից միջոցների հավաքագրումը, տեղափոխումն ու օգտագործումը կանխվում է ՄԱԿ ԱԽ բանաձևերին համապատասխան կերպով:

Ռազմավարության խնդիրները և դրանց իրագործմանն ուղղված գործողությունները

ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի 2019-2021թթ. ռազմավարության ռազմավարական թիրախներին, նպատակներին և, ի վերջո, վերջնականատակին հասնելուն ուղղված ռազմավարական խնդիրները մշակվել են՝ հիմք ընդունելով սույն փաստաթղթի [Մաս 2-ում](#) և [Մաս 3-ում](#) ներկայացված վերլուծությունների արդյունքները, ինչպես նաև ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի ոլորտի արդի միջազգային զարգացումները:

Ռազմավարական նպատակ 1-ի ներքո սահմանված է Ռազմավարական թիրախներ 1-2-ին վերաբերող 11 Ռազմավարական խնդիր (թիվ 1.1-ից 1.11), Ռազմավարական նպատակ 2-ի ներքո՝ Ռազմավարական թիրախներ 3-5-ին վերաբերող 18 Ռազմավարական խնդիր (թիվ 2.1-ից մինչև 2.18), իսկ Ռազմավարական նպատակ 3-ի ներքո՝ Ռազմավարական թիրախներ 6-11-ին վերաբերող 26 Ռազմավարական խնդիր (թիվ 3.1-ից մինչև 3.26):

Ռազմավարական խնդիրները դիտարկվել են դրանց իրագործման նպատակով կատարվելիք գործողությունների տեսանկյունից՝ ըստ հետևյալ կառուցվածքային տարանջատման.

- Օրենսդրական, որի ներքո նախատեսվել են իրավական ակտերի մշակման և ընդունման հետ կապված խնդիրներ,
- Ինստիտուցիոնալ, որի ներքո նախատեսվել են իրավասու մարմինների նշանակման կամ փոփոխության հետ կապված խնդիրներ
- Գործառնական, որի ներքո նախատեսվել են մեթոդաբանությունների կամ ուղեցույցերի մշակման հետ կապված խնդիրներ և
- Օժանդակ, որի ներքո նախատեսվել են աշխատակազմի ուսուցման հետ կապված խնդիրներ:

ԳԼՈՒԽ 2. ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԾՐԱԳԻՐ

Ռազմավարական պլանավորման գործիքների աստիճանակարգության երկրորդ բաղադրիչը ՓԼ/ԱՖ/ՀՈՀ ՏՖ դեմ պայքարի 2019-2021թթ. ռազմավարության իրագործմանն ուղղված գործողությունների ծրագիրն է (տես՝ [Հավելված 2](#)): Վերջինը սահմանում է ռազմավարական վերջնանպատակին, նպատակներին, թիրախներին և խնդիրներին հասնելուն ուղղված գործողությունների իրագործման առաջնահերթությունները, ժամկետները, անհրաժեշտ ռեսուրսները և պատասխանատու գերատեսչությունները: Այսպես.

- **Առաջնահերթության սահմանում՝** բոլոր գործողությունները, կախված յուրաքանչյուրի իրագործման հրատապությունից, բաժանվում են երեք խմբի՝ բարձր, միջին և ցածր առաջնահերթության: Իբրև առանձին տեսակ նախատեսված են նաև պարբերական բնույթ ունեցող գործողություններ: Այդպիսիք են, մասնավորապես, ուսուցումների, վերապատրաստումների, հանրային իրազեկման և համանման միջոցառումների կազմակերպման հետ կապված գործողությունները:

- **Վերջնաժամկետի նախատեսում՝** հիմք ընդունելով յուրաքանչյուր գործողության առաջնահերթությունը, սահմանվել են նաև դրանց կատարման վերջնաժամկետները՝ բարձր, միջին և ցածր առաջնահերթությունների համար համապատասխանաբար՝ 2019, 2020 և 2021թթ. դեկտեմբեր ամիսը:

- **Անհրաժեշտ ռեսուրսների հաշվարկ՝** գործողությունները բաժանվում են չորս խմբի՝ կախված դրանց կառուցվածքային տարանջատումից. օրինակ, օրենսդրության մշակմանն առնչվող գործողությունների համար հաշվարկվել է իրավական ակտի վրա աշխատող փորձագետների քանակը, մշակման և համաձայնեցման համար անհրաժեշտ ժամանակահատվածը, ՀՀ կառավարությունում և Ազգային ժողովում նախագծի քննարկման և ընդունման ժամանակահատվածը:

- **Պատասխանատուների սահմանում՝** գործողությունների ծրագրի պատասխանատուները Միջգերատեսչական հանձնաժողովի անդամ գերատեսչություններ են, որոնք սահմանվել են՝ հաշվի առնելով կոնկրետ գործողության բնույթը և տվյալ գերատեսչության ոլորտային ուղղվածությունը:

ԳԼՈՒԽ 3. ՄՈՆԻՏՈՐԻՆԳԻ ԳՈՐԾԻՔ

Ռազմավարական պլանավորման գործիքների աստիճանակարգության երրորդ բաղադրիչը ռազմավարության և գործողությունների ծրագրի իրագործման հսկողության նպատակով մշակված մոնիտորինգի գործիքն է (տես՝ [Հավելված 3](#)): Վերջինը հնարավորություն է տալիս տարեկան պարբերականությամբ ստուգել, թե որքանով են իրագործվում ռազմավարական թիրախներին, ռազմավարական նպատակներին և, ի վերջո, ռազմավարական վերջնանպատակին հասնելու համար սահմանված ռազմավարական խնդիրները:

Մոնիտորինգի գործիքը որոշակի կառուցվածքով ներկայացնում է ռազմավարական խնդիրների ներքո նախանշված գործողությունների կատարման ընթացքի գնահատման չափանիշները, առանձին գործողությունների կատարման ընթացքում բացահայտված

խոչընդոտները, դրանց վերացման համար անհրաժեշտ ճշգրտող միջոցառումները, ինչպես նաև ռազմավարական խնդիրների իրագործման կարգավիճակը:

Մոնիտորինգի գործիքի կիրառման արդյունքում բացահայտված ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի 2019-2021թթ. ռազմավարության իրագործման թերությունները և ձեռքբերումները ենթակա են ներկայացման և քննարկման Միջգերատեսչական հանձնաժողովի հերթական նիստերի ընթացքում:

ՄԱՍ 2. ՆԱԽԿԻՆ ՁԵՌՔԵՐՈՒՄՆԵՐ ԵՎ ԱՊԱԳԱՅԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆ

Սույն մասում ներկայացվում են ՀՀ ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի զարգացման նպատակով ձեռնարկված միջոցառումները, դրանց նկարագրությունը և իրագործման արդյունքները, ինչպես նաև ներպետական իրավասու մարմինների և միջազգային կառույցների կողմից իրականացված գնահատումների արդյունքները և դրանց հիման վրա բացահայտված առանցքային խնդրահարույց ոլորտները:

ԳԼՈՒԽ 4. ՆԱԽԿԻՆ ՋԱՆՔԵՐԸ ԵՎ ԴՐԱՆՑ ԱՐԴՅՈՒՆՔՆԵՐԸ

Ընդունված միջոցառումների/գործողությունների ծրագրերի նկարագրությունը

2014-2016թթ. ժամանակահատվածում Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից հաստատվել են ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ) դեմ պայքարի համակարգի արդյունավետության բարձրացմանն ուղղված համալիր միջոցառումներ պարունակող երեք ծրագրեր (այսուհետ՝ Ծրագրեր), մասնավորապես.

- **«ՀՀ-ում փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի ազգային գնահատման» հաշվետվությամբ վեր հանված խնդիրների լուծման գործողությունների ծրագիր՝** մշակվել է հիմք ընդունելով ՀՀ-ում փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի ազգային գնահատման հաշվետվությունը, միջոցառումների կատարման վերջնաժամկետը՝ 2017թ.:

- **«ՀՀ փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի 2016-2018 թթ. ռազմավարությամբ նախատեսված միջոցառումների ծրագիրը»՝** մշակվել է հիմք ընդունելով ՀՀ փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի 2016-2018 թթ. ռազմավարության սկզբունքները և նպատակները, միջոցառումների կատարման վերջնաժամկետը՝ 2018թ.:

- **«ՀՀ փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի համակարգի 5-րդ փուլի գնահատման հաշվետվությամբ վեր հանված խնդիրների լուծման միջոցառումների ծրագիրը»՝** մշակվել է հիմք ընդունելով Եվրոպայի խորհրդի ՄԱՆԻԿԱԼ հանձնախմբի կողմից ՀՀ փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի համակարգի 5-րդ փուլի գնահատման հաշվետվությամբ արձանագրված խնդիրները և դրանց ներկայացված առաջարկները, միջոցառումների կատարման վերջնաժամկետը՝ 2018թ.:

Ստորև ներկայացվում են Ծրագրերի որոշակի բնութագրիչներ ըստ ընդգրկման ոլորտների, կատարման ժամկետների և պատասխանատու գերատեսչությունների.

- **Ընդգրկման ոլորտներ՝** Ծրագրերը ընդգրկում են իրավապահ, ինստիտուցիոնալ, օրենսդրական, վերահսկողական, ռազմավարական վերլուծությունների իրականացման, հանրային իրազեկման ոլորտներում ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի կատարելագործմանն ուղղված միջոցառումներ: Հաշվի առնելով, որ տարբեր հիմքերով և ժամանակահատվածներում մշակված Ծրագրերի վերջնական նպատակը ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի արդյունավետ համակարգ ունենալն է, դրանցում առկա են կրկնվող միջոցառումներ (օրինակ՝ օրենսդրական բնույթի կամ հանրային իրազեկման ուղղված միջոցառումներ): Միևնույն ժամանակ, պայմանավորված կոնկրետ ծրագրի ընդունման անհրաժեշտությամբ և դրանից բխող առանձնահատուկ նպատակներով, ծրագրերից յուրաքանչյուրը նախատեսում է նաև իրեն բնորոշ տարբերվող միջոցառումներ (օրինակ՝ ՀՀ-

ում փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի ազգային գնահատման հաշվետվությամբ վեր հանված խնդիրների լուծման գործողությունների ծրագրով նախատեսված ինտերնետ շահումով խաղերի կազմակերպումը որպես բարդ ընթացակարգով լիցենզավորման ենթակա գործունեության տեսակ սահմանելը):

- **Ժամկետներ՝** Ծրագրերով նախատեսված բոլոր միջոցառումները կամ որոշակի ժամկետով իրականացվող են, կամ շարունակական: Եթե առաջին դեպքում սահմանվել է միջոցառման կատարման վերջնաժամկետը, ապա երկրորդ դեպքում՝ որոշակի ժամանակահատվածում կատարման նվազագույն պարբերականությունը: Հարկ է նշել, որ իբրև շարունակական են նախատեսվել հանրային իրազեկման և ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի ոլորտում աշխատակիցների մասնագիտական որակների բարձրացմանը վերաբերող միջոցառումները:

- **Պատասխանատվություններ՝** Ծրագրերով նախատեսված բոլոր միջոցառումների համար սահմանվել են հիմնական և հարակից կատարողներ ինչպես Միջգերատեսչական հանձնաժողովի անդամ գերատեսչությունների, այնպես էլ հաշվետվություն տրամադրող անձանց ինքնակարգավորվող մարմինների (օրինակ՝ Հայաստանի բանկերի միություն, Հայաստանի հաշվապահների և աուդիտորների ասոցիացիա և այլն) մակարդակով:

Արձանագրված արդյունքները

Ծրագրերի իրականացումը մշտապես գտնվել է Միջգերատեսչական հանձնաժողովի ուշադրության կենտրոնում: Ծրագրերով նախատեսված ընդհանուր թվով 75 միջոցառումից ամբողջությամբ կատարվել են 70-ը: Պատասխանատու գերատեսչությունները միջոցառումների կատարման ընթացքի, արդեն իսկ իրականացված միջոցառումների արդյունքների, ինչպես նաև կասեցված միջոցառումների վերաբերյալ տարեկան պարբերականությամբ տեղեկատվություն են ներկայացրել Միջգերատեսչական հանձնաժողովին: Կատարված միջոցառումներից ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի արդյունավետության բարձրացման տեսանկյունից կարևոր նշանակություն ունեն.

- **Օրենսդրական ոլորտում՝** «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում, ինչպես նաև հարակից մի շարք օրենքներում փոփոխություններ և լրացումներ նախատեսող օրենսդրական փաթեթի մշակումը և ընդունումը, որով լուծվեցին այնպիսի կարևոր խնդիրներ ինչպիսիք են անշարժ գույքի շուկայում կանխիկի մեծածավալ օգտագործումից բխող ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի զսպումը՝ 50 միլիոն ՀՀ դրամից ավել գործարքները գերազանցող մասով անկանխիկ իրականացնելու պահանջի նախատեսման միջոցով, ինչպես նաև ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարում թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների կիրառման համար օրենսդրական հիմքերի նախատեսումը:

- **Իրավապահ ոլորտում՝** քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների համար «Փողերի լվացման գործերի քննության առանձնահատկությունները» ուղեցույցի մշակումը, որում անդրադրված է կատարվել այնպիսի արդիական հարցերի, ինչպիսիք են ՓԼ գործերի, այդ թվում՝ երրորդ անձանց կողմից ՓԼ արարքի քննության առանձնահատկություններին, նախորդող հանցագործություններով ՓԼ վարկածի դիտարկմանը, միջազգային հարցումների կատարմանը և այլն: Հարկ է նշել, որ ուղեցույցը

որպես ուսումնական նյութ օգտագործվում է ՀՀ ոստիկանության և արդարադատության ակադեմիաների կողմից կազմակերպվող դասընթացներում:

- **Ինսպիրացիոնալ ոլորտում**՝ Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կազմի և վերջինի կողմից համակարգվող ոլորտների ընդլայնումը՝ դրանցում ներառելով նաև ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի քաղաքականության մշակումը և համակարգումը:

- **Հանրային իրազեկման ոլորտում**՝ «Ֆինանսական դիտարկումների կենտրոնի առցանց ուսուցման համակարգ»-ի մշակումը և գործարկումը, որը հաշվետվություն տրամադրող անձանց, իրավապահ, վերահսկող և այլ իրավասու պետական մարմինների աշխատակիցների, ոլորտով հետաքրքրված լայն հանրության համար նախատեսված համապարփակ գիտելիքների շտեմարան է ՓԼ/ԱՖ/ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի վերաբերյալ:

- **Ռազմավարական վերլուծությունների իրականացման ոլորտում**՝ ՀՀ-ում փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի ազգային գնահատման հաշվետվության վերանայումը՝ հիմք ընդունելով «ՀՀ փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի համակարգի 5-րդ փուլի գնահատման հաշվետվությամբ վեր հանված խնդիրների լուծման միջոցառումների ծրագրում» նախատեսված միջոցառումները (մանրամասների համար տես՝ [Գլուխ 5](#)-ը):

Թերությունները

Ծրագրերով նախատեսված, սակայն չիրականացված թվով 5 միջոցառումները դրանք վերաբերել են.

- Կանխիկի սխալ հայտարարագրման կամ չհայտարարագրման դեպքերը բացահայտելու նպատակով լրացուցիչ մեխանիզմների ներդրմանը,

- Խաղատների, շահումով խաղերի կազմակերպիչների, նոտարների նկատմամբ ռիսկահենք վերահսկողության լիարժեք կիրառության ապահովմանը,

- Որոշ ոչ ֆինանսական հաստատությունների գործունեությունը կարգավորող իրավական ակտերում՝ հանցագործների կամ նրանց հետ փոխկապակցված անձանց կողմից նշանակալից մասնակցություն կամ վերահսկիչ բաժնեմաս ձեռք բերելը, կամ այդպիսի մասնակցության կամ բաժնեմասի իրական շահառու լինելը, կամ կառավարման գործառույթ կատարելը կանխարգելելու նպատակով համապատասխան դրույթներ նախատեսելուն,

- «Օպերատիվ հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածում փոփոխությունների իրականացմանը,

- Իրավաբանական անձանց իրական շահառուների վերաբերյալ տեղեկատվության թարմացմանը, ինչպես նաև սխալ կամ կեղծ տեղեկատվություն ներկայացնելու դեպքում պատասխանատվության միջոցների նախատեսմանը:

Նշված միջոցառումների իրականացումը պատասխանատու գերատեսչությունների կողմից նպատակահարմար չի համարվել՝ հաշվի առնելով մի դեպքում միջազգային փորձի ուսումնասիրության արդյունքները, մյուս դեպքերում՝ գերատեսչության գնահատմամբ համապատասխան փոփոխություններ կատարելու անհրաժեշտության բացակայությունը՝ գործող կարգավորումները միջազգային ստանդարտներին համապատասխանելու հիմնավորմամբ: Այդուհանդերձ, հաշվի առնելով, որ չիրականացված միջոցառումները նախատեսված էին «ՀՀ փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ

պայքարի համակարգի 5-րդ փուլի գնահատման հաշվետվությամբ վեր հանված խնդիրների լուծման միջոցառումների ծրագրով» և բխում էին միջազգային փորձագետների կողմից ՀՀ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի գնահատման շրջանակներում այդ ինստիտուտների մանրակրկիտ ուսումնասիրությունից, հարկ ենք համարում միջոցառումների իրականացման նպատակահարմարությունը մեկ անգամ ևս ուսումնասիրել նաև սույն ռազմավարության գործողությունների ծրագրի շրջանակներում:

Ընդհանուր առմամբ՝ ամփոփելով Ծրագրերի կատարման արդյունքները կարելի է եզրակացնել, որ առանցքային նշանակություն ունեցող բոլոր միջոցառումները իրականացվել են՝ այդպիսով ապահովելով ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի արդյունավետության ևս մեկ մակարդակ բարձրացումը:

ԳԼՈՒԽ 5. ՆԵՐԿԱ ԻՐԱՎԻՃԱԿԸ և ԱՊԱԳԱՅԻ ՏԵՍԼԱԿԱՆԸ

ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային գնահատում

Հայաստանի Հանրապետությունում առկա ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ համապարփակ պատկերացում կազմելու նպատակով 2010 և 2014թթ. շահագրգիռ գերատեսչությունների կողմից իրականացվել է ռիսկերի ազգային գնահատում՝ համաձայն Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից հաստատված մեթոդաբանության:

Հաշվի առնելով ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտի դինամիկ ու զարգացող բնույթը՝ ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային գնահատումն իրականացվում է պարբերաբար՝ ոչ ուշ, քան երեք տարին մեկ անգամ: Ռիսկերի գնահատման հերթական շրջափուլն իրականացնելու նպատակով 2017թ. Միջգերատեսչական հանձնաժողովի որոշմամբ վերանայվել են 2014թ. ՌԱԳ արդյունքներն այն ոլորտներում, ա) որոնցում տեղի են ունեցել էական զարգացումներ, և բ) որոնց առնչությամբ Եվրոպայի խորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից իրականացված ՀՀ ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի 5-րդ փուլի գնահատման շրջանակներում գնահատող-փորձագետների կողմից ներկայացվել են համապատասխան առաջարկներ:

Ըստ այդմ, ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի գնահատումն ընդգրկել է հետևյալ ոլորտները.

- Փողերի լվացման սպառնալիքները,
- Փողերի լվացման միտումները,
- Լատենտային հանցավորությունը,
- Անդրսահմանային հոսքերը,
- Ստվերային տնտեսությունը և կանխիկի շրջանառությունը,
- Կոռուպցիան,
- Փողերի լվացման և նախորդող հանցագործությունների նպատակով չարաշահման տեսանկյունից իրավաբանական անձանց խոցելիությունը,
- Ահաբեկչության ֆինանսավորման նպատակով ոչ առևտրային կազմակերպությունների չարաշահման ռիսկը:

Վերլուծության արդյունքներով ՓԼ տեսանկյունից ռիսկային են համարվել հետևյալ հինգ հանցատեսակը՝ խարդախություն, գողություն, յուրացում կամ վատնում, մաքսանենգություն և հարկեր, տուրքեր կամ պարտադիր այլ վճարներ չվճարելը:

Փողերի լվացման միտումների տեսանկյունից աճ է արձանագրվել նոր պրոդուկտների և ծառայությունների մատուցման նոր եղանակների (ինչպիսիք են առցանց POS տերմինալները, ինտերնետային բանկային ծառայությունները, շարժական բանկային

ծառայությունները, թվային դրամապանակները և այլն) կիրառությամբ բարդ կամ անսովոր գումարներով և պայմաններով գործարքները կամ գործարար հարաբերությունները, որոնց տնտեսական կամ այլ իրավաչափ նպատակներն ակնհայտ չեն կամ չեն համապատասխանում հաճախորդի, վերջինի գործարար կերպարի և միջոցների աղբյուրների վերաբերյալ կազմակերպության ունեցած պատկերացումներին:

ՀՀ հանցավորության կառուցվածքում օբյեկտիվորեն ավելի բարձր լատենտայնությամբ են բնորոշվել կոռուպցիոն հանցագործությունները, ինչպես նաև հարկային և մաքսային, սեփականության դեմ ուղղված և թմրանյութերի ապօրինի շրջանառության հետ կապված հանցագործությունները:

Ինչ վերաբերում է անդրսահմանային տեղաշարժերին, վերլուծության համաձայն մարդկանց անդրսահմանային տեղաշարժերի հետ կապված ՓԼ/ԱՖ ռիսկեր գրեթե առկա չեն: ՀՀ-ն միջազգային կամ տարածաշրջանային ֆինանսական կենտրոնի որևէ հատկանիշներով չի բնութագրվում, իսկ արտաքին առևտրաշրջանառության գումարային արտահայտությունը և համապատասխան երկրների հետ երկկողմ անդրսահմանային փոխանցումների ծավալները համադրելի են:

Ստվերային տնտեսության և կանխիկի շրջանառության ուսումնասիրության նպատակով անդրադարձ է կատարվել համապատասխան ռիսկային ոլորտներին և ռիսկերի զսպման նպատակով իրականացված միջոցառումներին: Մասնավորապես՝ անշարժ գույքի առուվաճառքի գործարքներում կանխիկի շրջանառության ծավալները համարվել են հարաբերականորեն ռիսկային խոշորածավալ գործարքների դեպքում, ինչի կապակցությամբ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում իրականացվել են փոփոխություններ՝ արգելելով անշարժ գույքի առուվաճառքի գործարքներում 50 միլիոն դրամը գերազանցող մասով կանխիկ եղանակով վճարում կատարելը: Վերլուծության համաձայն կանխիկի շրջանառության ծավալները, ընդհանուր առմամբ, տարեցտարի հետզհետե նվազում են:

Փողերի լվացման նպատակով իրավաբանական անձանց չարաշահման տեսանկյունից առավել խոցելի են համարվել սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերությունները և փակ բաժնետիրական ընկերությունները, որոնք կարող են օգտագործվել իրական շահառուներին թաքցնելու նպատակով:

Ահաբեկչության ֆինանսավորման նպատակով չարաշահման ռիսկայնության տեսանկյունից վերլուծության են ենթարկվել ՀՀ-ում գրանցված և գործող ոչ առևտրային կազմակերպությունները: ՖԱԹՖ-ի սահմանմանը համապատասխանող ՈԱԿ-ների՝ ԱՖ նպատակով չարաշահման ռիսկը գնահատվել է ցածր՝ հաշվի առնելով դրանց հիմնական բնութագրիչները, պետական գրանցման, հաշվետվողականության և վերահսկողության մասով առկա կարգավորումները, ՈԱԿ-ների՝ ԱՖ տեսանկյունից ռիսկային երկրների հետ առնչությունների վերաբերյալ ուսումնասիրության արդյունքները, ինչպես նաև ՀՀ-ում ահաբեկչական գործունեության և ահաբեկչության ֆինանսավորման համար նպաստավոր նախապայմանների բացակայությունը:

ՀՀ ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի միջազգային գնահատումները

2015թ. դեկտեմբերի 10-ին Եվրոպայի խորհրդի ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից հաստատվել է Հայաստանի ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի համակարգի 5-րդ փուլի գնահատման հաշվետվությունը (Հաշվետվություն):

Գնահատումն իրականացվել է ՖԱԹՖ-ի Հանձնարարականներին (2012թ.) տեխնիկական համապատասխանության և դրանցից բխող 11 Անմիջական արդյունքների իրագործման արդյունավետության տեսանկյունից:

Տեխնիկական, մասնավորապես՝ օրենսդրական և ինստիտուցիոնալ մեխանիզմների առկայության տեսանկյունից, Հայաստանը լիովին կամ հիմնականում համապատասխանում է ՖԱԹՖ-ի 40 Հանձնարարականներից 35-ին: Մասամբ համապատասխանող են ճանաչվել 1-ին (ռիսկերի գնահատումը եւ ռիսկահենք մոտեցման կիրառությունը), 7-րդ (ԶՈԶ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները), 12-րդ (քաղաքական ազդեցություն ունեցող անձինք), 28-րդ (ՆՈՖԳՏՄ-ների կարգավորումը և վերահսկողությունը) և 31-րդ (իրավապահ և քննչական գործառույթներ իրականացնող մարմինների պարտականությունները) հանձնարարականները:

Արդյունավետության տեսանկյունից, Հայաստանն ապահովել է արդյունավետության զգալի կամ բավարար մակարդակ 11 Անմիջական արդյունքից 9-ի մասով: Զգալի մակարդակ է արձանագրվել մասնավորապես միջազգային համագործակցության, կանխարգելիչ միջոցառումների, ֆինանսական հետախուզության որակի, ԱՖ գործերով քննության և քրեական հետապնդման, ԶՈԶ ՏՖ առնչվող ֆինանսական պատժամիջոցների և մի շարք այլ ոլորտներում: Արդյունավետության ցածր մակարդակ է արձանագրվել ՓԼ գործերով քննության և քրեական հետապնդման, ինչպես նաև գույքի բռնագանձման ոլորտներում:

Հաշվետվությամբ վեր հանված խնդիրների առնչությամբ ձեռնարկված քայլերի գնահատման նպատակով 2018թ. հուլիսի 5-ին ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբի կողմից հաստատվել է ՀՀ Առաջընթացի հաշվետվությունը, ըստ որի՝ զգալի առաջընթաց է գրանցվել ՖԱԹՖ-ի 1-ին (Ռիսկերի գնահատումը և ռիսկահենք մոտեցման կիրառությունը), 7-րդ (Զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորմանն առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները) և 8-րդ (Շահույթ ստանալու նպատակ չհետապնդող կազմակերպությունները) հանձնարարականների տեխնիկական համապատասխանության մակարդակի բարձրացման մասով: Առաջընթացի հերթական հաշվետվությունը ՄԱՆԻՎԱԼ հանձնախմբին կներկայացվի 2020թ., իսկ մինչ այդ Հայաստանը պետք է ձեռնարկի անհրաժեշտ միջոցառումներ՝ ՖԱԹՖ հանձնարարականների առնվազն տեխնիկական պահանջներին լիարժեք համապատասխանություն ապահովելու նպատակով:

ՄԱՍ 3. ԱՅԼ ՌԱԶՄԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՀԵՏ ՓՈԽԱՌՆՉՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Սույն մասում ներկայացվում են վերջին տարիներին ՀՀ-ում ընդունված այլ ռազմավարությունների, մասնավորապես՝ հանցավորության, կոռուպցիայի դեմ պայքարի, տնտեսական զարգացման ուղղված ռազմավարությունների հետ ՓԼ/ԱՖ/ԶՈԶ ՏՖ դեմ պայքարի ոլորտի փոխառնչությունները:

ԳԼՈՒԽ 6. ՀԱՆՑԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈԼՈՐՏ

Հանցավորության դեմ պայքարը մշտապես գտնվում է ՀՀ իշխանությունների ուշադրության կենտրոնում: Վերջին տարիների ընթացքում այդ ուղղությամբ արդյունավետ պայքար իրականացնելու համար հաստատվել են մի շարք ռազմավարություններ և ծրագրեր՝ նպատակ ունենալով ՀՀ տնտեսական, ֆինանսական և իրավական համակարգը, այդ թվում՝ ազգաբնակչությանը զերծ պահել հանցավորության, ներառյալ՝ կազմակերպված հանցավորության գործունեության վնասարար հետևանքներից: Այդ ռազմավարություններով ամրագրված միջոցառումները ներառել են նաև ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում իրականացվող աշխատանքները:

Այսպես, ՀՀ կառավարության 22.03.2014թ. թիվ 422-Ն որոշմամբ հաստատվել է «ՀՀ 2014-2025թթ. հեռանկարային զարգացման ռազմավարական ծրագիր», որի 665-րդ կետի 4-րդ ենթակետով հանցավորության դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացման հետևողական աշխատանքի արդյունքում նախատեսվում է բարձրացնել հատկապես թրաֆիկինգի և թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության, կազմակերպված հանցավորության, կոռուպցիայի փողերի լվացման, համակարգչային հանցագործությունների դեմ պայքարի արդյունավետությունը:

Դեռևս 29.12.2011թ. ՀՀ նախագահի կարգադրությամբ հաստատվել է ՀՀ-ում կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացման ազգային ծրագիրը, իսկ դրանից բխող՝ ՀՀ կառավարության 26.04.2012թ. որոշմամբ հաստատվել է ՀՀ-ում կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացման ազգային ծրագրի դրույթների իրականացումն ապահովող միջոցառումների ժամանակացույցը: Ժամանակացույցի 25-րդ կետի 8-րդ ենթակետով սահմանվել է, որ կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի արդյունավետության բարձրացման նպատակով անհրաժեշտ է իրականացնել հանցավոր եկամուտների աղբյուր հանդիսացող հանցագործությունների, փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման ռիսկերի ռազմավարական վերլուծություններ, վերլուծության արդյունքների հիման վրա կազմել և օգտագործել առավել տարածված տիպաբանություններ: Կատարված աշխատանքների արդյունքում ընդունվել են մի շարք տիպաբանություններ¹, 2014թ. հաստատվել է ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային գնահատման հաշվետվությունը, իսկ 2018թ. այն վերանայվել է, և հաստատվել է այդ հաշվետվության վերլուծական հավելվածը:

¹ ՀՀ կենտրոնական բանկի նախագահի կողմից հաստատվել է ՓԼ/ԱՖ ոլորտի 14 տիպաբանություն, որոնք հասանելի են հատկապես հղմամբ՝ <https://www.cba.am/am/SitePages/fmctypologies.aspx>

Հաշվի առնելով թմրամոլության մակարդակի, թմրամիջոցների և հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի և դրանց պրեկուրսորների ապօրինի շրջանառության ծավալների, թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի ապօրինի շրջանառության հետ կապված անդրսահմանային հանցավորության աճը, որը լուրջ սպառնալիք կարող է հանդիսանալ ՀՀ ազգային անվտանգության համար, անհրաժեշտություն է առաջացել համապետական մակարդակով իրականացնել թմրամոլության և թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության կանխարգելման և հասցրած վնասի նվազեցման ուղղությամբ միջոցառումներ, որոնց կատարումը նախանշվել է ՀՀ նախագահի 30.12.2018թ. ՆԿ-226-Ն կարգադրությամբ հաստատված «ՀՀ թմրամոլության և թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի ազգային ռազմավարությամբ և դրանից բխող ՀՀ-ում թմրամոլության և թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարի 2016թ., 2017թ. և 2018թ. ծրագրերով: Չճանաչելով պետական սահմաններ՝ թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի ապօրինի շրջանառությունը նպաստում է նաև փողերի լվացման, ահաբեկչության, ահաբեկչության ֆինանսավորման, թրաֆիքինգի, կոռուպցիայի, ինչպես նաև կազմակերպված հանցագործությունների այլ տեսակների ֆինանսական բազայի ընդլայնմանը, ուստի ռազմավարական ակնկալվող խնդիր է սահմանվել թմրամիջոցների, հոգեմետ (հոգեներգործուն) նյութերի և դրանց պրեկուրսորների ապօրինի շրջանառությունից ստացված եկամուտների օրինականացան կանխումը, այդ դեպքերի բացահայտումն ու կանխարգելումը, պետական իրավասու մարմինների կարողությունների զարգացումը, ինչպես նաև թմրամոլության և թմրամիջոցների ապօրինի շրջանառության դեմ պայքարում միջազգային համագործակցության արդյունավետության բարձրացումը և ամրապնդումը:

Միջազգային հանցագործություն դիտվող ահաբեկչությունը ժամանակի ամենավտանգավոր և բարդ կանխագուշակվող հանցագործություններից է, որը դրսևորվում է ամենատարբեր ձևերով և հասնում է զգալի ծավալների՝ պատճառելով զանգվածային մարդկային կորուստներ, կործանելով հոգևոր և նյութական արժեքները, դառնալով սոցիալական և տարբեր ազգային խմբավորումների միջև ատելության, թշնամանքի և պատերազմների առաջացման պատճառ: Ըստ այդմ, ՀՀ նախագահի 16.04.2012թ. ՆԿ-51-Ն կարգադրությամբ հաստատվել է «Հայաստանի Հանրապետությունում ահաբեկչության դեմ պայքարի ազգային ռազմավարությունը» և ի կատարումն դրա՝ ՀՀ կառավարության 22.11.2012 թվականի N 1473-Ա որոշմամբ հաստատվել է «ՀՀ-ում ահաբեկչության դեմ պայքարի ազգային ռազմավարության դրույթների իրականացումն ապահովող միջոցառումների ծրագիր-ժամանակացույցը 2012-2015թթ համար»: Նշված ծրագիր-ժամանակացույցի 1.11, 7.6, 7.7, 10.4 կետերով նախատեսվել են միջոցառումներ, որոնք ուղղակիորեն առնչվել են ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտի շարունակական զարգացմանը, և որոնց արդյունավետ կատարման ուղղությամբ ԱԱԾ-ին պարբերաբար տրվել են տեղեկություններ: Ներկայում մշակվել է «Հայաստանի Հանրապետությունում ահաբեկչության դեմ պայքարի ազգային ռազմավարության դրույթների իրականացումն ապահովող միջոցառումների ծրագիր-ժամանակացույցի հավանություն տալու մասին» ՀՀ կառավարության արձանագրային որոշման նոր նախագիծ, որի 1.4, 1.5, 1.12 կետերով նախատեսված միջոցառումները ևս ուղղված են ահաբեկչության և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտների օրենսդրության միասնական և շարունակական փոփոխությունների

կատարմանը: Այդ միջոցառումներից են, օրինակ, «ահաբեկչական կազմակերպություններ» հասկացությունն օրենսդրորեն ամրագրելու, կազմակերպությունները որպես «ահաբեկչական կամ ծայրահեղական» ճանաչելու, ՀՀ-ում դրանց գործունեությունն արգելելու իրավակարգավորումների վերաբերյալ դրույթները:

Այսպիսով, վերը նշված ռազմավարությունները և սույն ռազմավարությունը, դրանց կատարումն ապահովող միջոցառումները միմյանց փոխլրացնելով՝ հետապնդում են մեկ միասնական նպատակ, այն է՝ արդյունավետորեն բարելավել հանցավորության դեմ պայքարը, դրա կազմակերպման և իրականացման իրավական և տեխնիկական ընթացակարգերը, ապահովել ոլորտում ներգրավված իրավասու մարմինների մասնագիտական բարձր պատրաստվածությունը, խթանել ներպետական և միջազգային համագործակցությունը:

ԳԼՈՒԽ 7. ԿՈՌՈՒՊՑԻԱՅԻ ԴԵՄ ՊԱՅՔԱՐԻ ՈԼՈՐՏ

ՀՀ կառավարությունը կոռուպցիայի դեմ պայքարը դասել է իր գործունեության առանցքային ուղղությունների թվին: 2014 թվականին ՀՀ կառավարության կողմից մշակվել է «Հանրային կառավարման ոլորտում կոռուպցիայի դեմ պայքարի հայեցակարգ»², որի հիման վրա ընդունվել է Հայաստանի Հանրապետության 2015-2018թթ. Հակակոռուպցիոն ռազմավարությունը, ինչպես նաև դրա իրականացման 2015-2018թթ. Միջոցառումների ծրագիրը: Ռազմավարությամբ հակակոռուպցիոն ծրագրերի իրականացման առաջնահերթ ոլորտներ են ճանաչվել կրթության, պետական եկամուտների հավաքագրման, ոստիկանության³ և առողջապահության ոլորտները:

Հակակոռուպցիոն ռազմավարության միջոցառումների ծրագրով նախատեսվել են կրթման և իրազեկության բարելավման գործողություններ պետական կառավարման արդյունավետ համակարգի ձևավորման, թափանցիկ, արդյունավետ և մասնակցային կառավարման համակարգի զարգացման, կոռուպցիոն վարքագծին համարժեք պատասխանատվության միջոցների սահմանման ուղղություններով: Ռազմավարության իրականացումը վերահսկվում է Կոռուպցիայի դեմ պայքարի խորհրդի կողմից⁴, որը կազմավորվել է 2015թ. փետրվարի 19-ի թիվ 165-Ն որոշմամբ:

ՀՀ կառավարության և քաղաքացիական հասարակության սերտ համագործակցության շնորհիվ ձեռնարկվել են մի շարք միջոցառումներ հակակոռուպցիոն ռազմավարության իրականացման, ինչպես նաև ՄԱԿ-ի «Կոռուպցիայի դեմ» կոնվենցիայի պահանջների, Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության

² ՀՀ կառավարության 2015թ. սեպտեմբերի 25-ի N1141- Ն որոշում

³ Քաղաքացիներին ծառայությունների մատուցման մասով

⁴ Խորհուրդը նախագահում է ՀՀ վարչապետը, կազմում ընդգրկված են ՀՀ փոխվարչապետը, ՀՀ կառավարության աշխատակազմի ղեկավարը, ՀՀ արդարադատության նախարարը, ՀՀ ֆինանսների նախարարը, ՀՀ տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարը, ՀՀ գլխավոր դատախազի տեղակալը (համաձայնությամբ), Մարդու իրավունքների պաշտպանը (համաձայնությամբ), Բարձրաստիճան պաշտոնատար անձանց էթիկայի հանձնաժողովի նախագահը (համաձայնությամբ), Պետական վերահսկողական ծառայության ղեկավարը (համաձայնությամբ), ՀՀ Ազգային ժողովի ընդդիմադիր խմբակցություններից մեկական ներկայացուցիչ (համաձայնությամբ), Հանրային խորհրդի նախագահը (համաձայնությամբ), Հայաստանի համայնքների միության մեկ ներկայացուցիչ (համաձայնությամբ), Հայաստանի քաղաքացիական հասարակության կազմակերպությունների հակակոռուպցիոն կոալիցիայի մեկ ներկայացուցիչ (համաձայնությամբ), քաղաքացիական հասարակության չորս ներկայացուցիչ, այդ թվում՝ մասնավոր հատվածի հասարակական կազմակերպությունների երկու ներկայացուցիչ (համաձայնությամբ):

(ՏՀԶԿ) Արևելյան Եվրոպայի և Կենտրոնական Ասիայի երկրների հակակոռուպցիոն ցանցի Ստամբուլյան հակակոռուպցիոն գործողությունների ծրագրի, Եվրոպայի Խորհրդի Կոռուպցիայի դեմ պայքարի պետությունների խմբի (ԳՐԵԿՈ) զեկույցով նախատեսված հանձնարարականների իմպլեմենտացման ուղղությամբ: Նշված միջոցառումներից կարելի է առանձնացնել հետևյալները.

- **Ապօրինի հարստացման քրեականացում.** ՀՀ քրեական օրենսգրքի 310.1-րդ հոդվածի համաձայն՝ գույքի և եկամուտների հայտարարագիր ներկայացնելու պարտավորություն ունեցող անձը մեղադրվում է անօրինական հարստացման համար, եթե չի կարողանում ողջամտորեն հիմնավորել հաշվետու ժամանակահատվածում գույքի ավելացումը և պարտավորությունների նվազումը, որոնք էականորեն գերազանցում են իր օրինական եկամուտները: Նշված դրույթի կիրարկման նպատակով փոփոխություններ են կատարվել «Հանրային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքում՝ ընդլայնելով գույքի և եկամուտների հայտարարագիր ներկայացնելու պարտավորություն ունեցող անձանց շրջանակը և պահանջելով, որ նշված անձանց կողմից 2 միլիոն ՀՀ դրամը գերազանցող մի շարք գործարքներ իրականացվեն անկանխիկ եղանակով:

- **«Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովի մասին» ՀՀ օրենքի ընդունում.** ՀՀ-ում առաջին անգամ ստեղծվելու է կոռուպցիայի կանխարգելման մարմին՝ փոխարինելով ներկայում գործող Էթիկայի հանձնաժողովին: Կոռուպցիայի կանխարգելման հանձնաժողովը ֆինանսավորվելու է ՀՀ պետական բյուջեից, օժտված է լինելու ավելի լայն լիազորություններով և անկախության երաշխիքներով:

- **«Ազդարարման համակարգի մասին» ՀՀ օրենքը և հարակից օրենքների ընդունում.** Սահմանվել են ազդարարների պաշտպանության երաշխիքների, ինչպես նաև գործուն կառուցակարգերի ներդրման դրույթներ (անանուն հաղորդում ներկայացնելու մեխանիզմ), ինչը կնպաստի հանրության մեջ կոռուպցիայի նկատմամբ հասարակական անհանդուրժողական վերաբերմունքի ձևավորմանը, կոռուպցիոն դեպքերի բացահայտմանը, կոռուպցիոն դեպքեր բացահայտող մարմինների գործունեության արդյունավետության բարձրացմանը:

- **Շարունակական էլեկտրոնային կառավարման գործիքների ներդրում,** ինչի արդյունքում կրճատվել են կոռուպցիոն ռիսկերը:

- **Պետական ծառայությունների մատուցման պատվիրակում օպերատորներին.** 2016թ. հոկտեմբերի 27-ի «Պետական իշխանության մարմինների սպասարկման գրասենյակների գործառույթներ իրականացնող օպերատորների ցանկը հաստատելու, գործառույթների իրականացումն օպերատորին պատվիրակելու, գործառույթների ցանկը հաստատելու, օպերատորի հետ կնքվող ծառայությունների մատուցման պայմանագրի օրինակելի ձևը և օպերատորին առաջադրվող նվազագույն տեխնիկական պահանջները սահմանելու մասին» կառավարության N 1109-Ն որոշմամբ պետության կողմից իրականացվող շուրջ **67 ծառայություն** (այդ թվում՝ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրի գործակալության, անշարժ գույքի պետական միասնական կադաստրի, ՔԿԱԳ-ի, ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության, ՀՀ ճանապարհային ոստիկանության կողմից մատուցվող ծառայություններ և այլն) մատուցվում է 120 միասնական գրասենյակների կողմից:

Հայաստանում կոռուպցիայի դեմ պայքարի ոլորտում գրանցված առաջընթացն արձանագրվել է նաև միջազգային կազմակերպությունների կողմից: Մասնավորապես՝ Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպության (ՏՀՀԿ) Արևելյան Եվրոպայի և Կենտրոնական Ասիայի հակակոռուպցիոն ցանցի ստամբուլյան հակակոռուպցիոն գործողությունների ծրագրի շրջանակներում 2018 թվականի սեպտեմբերին հրապարակված Հայաստանի վերաբերյալ զեկույցով արձանագրվել է, որ գնահատման 3-րդ փուլի շրջանակներում Հայաստանին տրված 23 հանձնարարականներից այս փուլում գնահատվող բոլոր 21 հանձնարարականները Հայաստանը կատարել է, ընդ որում՝ 3-ը՝ ամբողջությամբ, 8-ը՝ զգալիորեն, 10-ը՝ մասնակի: ԳՐԵԿՈ-ի գնահատման 4-րդ փուլով Հայաստանին տրված 18 հանձնարարականից 17-ի մասով գրանցվել է առաջընթաց:

Ներկայումս ընթացքում է հակակոռուպցիոն նոր ռազմավարության մշակումը, որում ներգրավված են ինչպես շահագրգիռ պետական մարմինները, այնպես էլ քաղաքացիական հասարակության ներկայացուցիչները:

ԳԼՈՒԽ 8. ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈԼՈՐՏ

Տնտեսական զարգացման օրակարգը ձևակերպվում է՝ պահանջելով նախևառաջ երկրի կարողությունների հստակ գնահատում, ռեսուրսների նպատակային ուղղորդում ու արդյունքին կողմնորոշված կառավարում, արտաքին ցնցումներին դիմակայելու կայուն երաշխիքների ձևավորում: Տնտեսական զարգացման առանցքում դրված են երկրի մրցունակության բարձրացումը, տնտեսության արդիականացումն ու զարգացած երկրների չափանիշներին հնարավորինս մերձեցումը, գիտելիքահենք տնտեսության ձևավորման համար անհրաժեշտ տարրերի ստեղծումը: Նման իրողություններով էլ Հայաստանի տնտեսական զարգացման ներկա քաղաքականությունը կոչված է երաշխավորելու տնտեսության արագ և անցնցում փոխակերպումն այնպիսի համակարգի, որին ներհատուկ են⁵.

- Տեխնոլոգիական սրընթաց զարգացումների նկատմամբ բարձր ընկալունակությունը և ռեսուրսների խզվածքի փոխհատուցումը նոր գաղափարների կուտակմամբ ու կիրառմամբ,
- Հնարավորությունների միջսերնդային հավասարակշռության պահպանումը, երբ աճի և զարգացման ներկա ձեռքբերումները չեն հաշվեկշռվում ապագա սերունդների՝ նվազագույնը նույնպիսի աճի հնարավորությունների կորուստներով,
- Ներառական զարգացման հիմնարար պահանջների իրագործումը՝ բարենպաստ միջավայր ապահովելով և խրախուսելով աճի ձևավորման գործընթացում հասարակության հնարավորինս ընդլայնված մասնակցության համար, ձեռներեցությունն ու նախաձեռնողականությունը հռչակելով որպես գործարար ակտիվության կարևորագույն խթան,
- Մարդկային կապիտալի հետևողական զարգացումը՝ դիտարկելով այն որպես տնտեսական փոխակերպման առանցք և օբյեկտիվ սահմանափակումներից անկախ մրցակցային առավելություններ ձևավորելու նախապայման,

⁵ Աղբյուրը՝ www.mineconomy.am

- Ներքին/արտաքին ռեսուրսների օգտագործման ուղղությունների առավելագույն ներդաշնակեցումը զարգացման առաջնահերթություններին և քաղաքականության արդյունքների նկատմամբ արմատավորված պահանջատիրությունը:

Տնտեսական զարգացման նշված շրջանակում այսօր շեշտադրվում են քաղաքականության հետևյալ անկյունաքարային ուղղությունները.

- Տնտեսության բոլոր մասնակիցների համար հավասար պայմանների ապահովում,
- Արդյունաբերական քաղաքականության իրականացում,
- Գիտելիքի վրա հիմնված տնտեսության հիմնական ինստիտուտների ստեղծում և զարգացում,
- Համաշխարհային տնտեսությանն ինտեգրման ընդլայնում և խորացում:

Վերը նշված չափանիշներին բավարարող տնտեսական համակարգի ապահովման գործընթացին, ինչպես նաև տնտեսական աճին ու բարգավաճմանը խոչընդոտում են մի շարք, այդ թվում՝ այնպիսի կարևորագույն գործոններ, ինչպիսիք են երկրում ստվերային տնտեսության կամ կանխիկով գործարքների բարձր մակարդակի առկայությունը: Նշվածի առնչությամբ հարկ է նշել, որ 2017թ. ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային գնահատման վերանայման շրջանակում իրականացված վերլուծությամբ մանրամասնորեն դիտարկվել են ՀՀ-ում ստվերային տնտեսության և կանխիկի շրջանառության ծավալները, վիճակագրական տվյալների հիման վրա ոսումնասիրվել են ստվերային տնտեսության բաղկացուցիչ հանցագործությունների, այդ թվում՝ ՓԼ ծավալները՝ հաշվի առնելով նաև այդ հանցագործությունների լատենտայնությունը, ներկայացվել են փողերի լվացման դեմ պայքարի շրջանակներում իրավասու մարմինների համագործակցության արդյունքները, ինչպես նաև ստվերային տնտեսության դեմ պայքարի, այդ թվում՝ կանխիկի շրջանառության կրճատման նպատակով մինչ այժմ իրականացված և ապագայում իրականացվելիք միջոցառումները:

Այսպես, ՀՀ պետական մարմինների, ինչպես նաև միջազգային կառույցների կողմից տրված գնահատականների համաձայն՝ 2015թ. և 2016թ. համար ՀՀ-ում ստվերային տնտեսությունը կազմել է ՀՆԱ-ի շուրջ 25-36%-ը: Ինչ վերաբերում է կանխիկի շրջանառությանը, ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից իրականացվում են վերլուծություններ և հաշվարկված մոտավոր գնահատականների համաձայն՝ ՀՀ-ում ապրանքների առևտրի և ծառայությունների մատուցված հետ կապված կանխիկի շրջանառությունը 2016 թվականին կազմել է շուրջ 37%:

Հարկ է նշել, որ կանխիկի շրջանառությունը դիտարկվում է ոչ թե որպես առանձին՝ ապօրինի տնտեսական կամ հանցավոր գործունեության բաղկացուցիչ, այլ ավելի շուտ որպես համատեքստային կամ միջավայրային գործոն, որի առկայությունը թեպետ ուղղակիորեն չի փոխկապակցվում ապօրինի կամ հանցավոր գործունեության հետ, սակայն նպաստում է դրա դաշտում գտնվող գործարքների իրականացմանը: Ըստ այդմ, կանխիկի շրջանառության կրճատմանն ուղղված միջոցառումները կարևոր նշանակություն ունեն ստվերային տնտեսության դեմ պայքարի պետական քաղաքականության արդյունավետ իրականացման գործում:

Ստվերային տնտեսության դեմ պայքարի շրջանակներում Հայաստանը շարունակում է իրականացնել գործուն միջոցառումներ, կիրառել վարչարարական նոր գործիքներ, ցուցաբերել նոր մոտեցումներ՝ ուսումնասիրելով ինչպես խնդրին առնչվող միջազգային փորձը, այնպես էլ երկրի առանձնահատկությունները: Այդ միջոցառումները կրում են շարունակական բնույթ և նվազագույնը ներառում են.

- **Ամբողջական փաստաթղթաշրջանառության ապահովում.** Այս միջոցառման վերջնական նպատակն է արտադրության և շրջանառության համատարած և պարտադիր փաստաթղթավորման ապահովումը: Նշվածի վերաբերյալ պահանջները ներդրվել են 04.10.2016թ. ընդունված նոր հարկային օրենսգրքում, որն ուժի մեջ է մտել 01.01.2018թ.-ից:

- **Անցում ռիսկահենք վարչարարության ամբողջական կիրառման.** 2016թ. թարմացվել է ներդրված ռիսկերի չափորոշիչների համակարգը: Մոնիթորինգային աշխատանքների արդյունքում վերհանվել են «չաշխատող չափորոշիչները»: Վերանայվել են գրեթե բոլոր չափորոշիչների կշիռներն ու դրանց հետ կապված ռիսկի առավելագույն միավորները, ինչպես նաև առանձին չափորոշիչների համար սահմանված միջակայքերն ու դրանց ընդգրկման ժամանակահատվածները:

- **Ոլորտային վերլուծությունների իրականացում, «ստվերի անձնագրերի» ներդրում.** ՊԵԿ-ը համատարած ստուգումների իրականացման գործելաոճից անցում է կատարել ստուգումների թիրախային համակարգին: 2016թ. նոյեմբերից մեկնարկել է ստվերի անձնագրավորման գործընթացը խոշոր հարկ վճարողների հարկային տեսչությունում: Անհատական վերլուծությունների համակարգի հիման վրա կազմվել է յուրաքանչյուր ընկերության ստվերի անձնագիրը՝ բիզնեսին առաջարկելով ինքնակամ վերանայել հարկային վարքագիծը:

- **Թափանցիկություն և հանրային քննարկումներ.** Առանց հասարակական հատվածի ներգրավման ստվերի դեմ պայքարը լիարժեք չի կարող լինել: Այս ենթատեքստում ներդրվել է «օրինապահ հարկ վճարող» կարգավիճակը՝ նշելով, որ ստվերում գործող կազմակերպությունների անունները հնչեցնելու կողքին պետք է հանրությանը ներկայացնել նաև պարտավորությունները պարտաճանաչ կատարող տնտեսվարողներին և իրականացնել օրինապահ հարկ վճարողների համար տնտեսական խթանների ընդլայնմանն ուղղված միջոցառումներ:

- **Անկանխիկ եղանակով վճարումները խրախուսելու մեխանիզմ.** Նախատեսվում է անկանխիկ եղանակով գործարքների սպասարկման համար բանկերին վճարվող սպասարկման վճարներից որոշակի գումար վերադարձնել գնում կատարող անձին:

- **Հայտարարագրումների ցանկի շարունակական ընդլայնումը՝ ելնելով պաշտոնների ռիսկայնության աստիճանից.** Նախատեսվում է ցանկում ներառել ոչ միայն բարձրաստիճան պաշտոնատար և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց, այլև պետական ծառայողներին, գործարարներին և այլն:

Համապատասխան կառույցների ուշադրության կենտրոնում է գտնվում հատկապես ֆիզիկական անձանց կողմից իրականացվող կանխիկ գործարքների սահմանափակումը՝ հաշվի առնելով, որ «Դրամարկղային գործառնությունների մասին» ՀՀ օրենք ով ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնող անձանց արգելված է իրականացնել 300 հազար դրամը գերազանցող կանխիկ գործարքներ:

Ինչ վերաբերում է ֆիզիկական անձանց կողմից իրականացվող կանխիկ գործարքների սահմանափակմանը, 16.12.2016թ. ՀՀ ԱԺ կողմից ընդունվել է ««Հանրային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը, որի համաձայն Օրենքի 32-րդ հոդվածով նախատեսված գույքի և եկամուտների հայտարարագիր ներկայացնելու պարտականություն ունեցող անձինք (բարձրաստիճան պաշտոնատար անձինք) փոխառությունների, նվիրատվությունների, եկամուտների հետ կապված վճարումները⁶ պարտավոր են իրականացնել անկանխիկ ձևով, եթե միանվագ ստացվող կամ տրվող գումարը գերազանցում է 2 միլիոն ՀՀ դրամը կամ դրան համարժեք արտարժույթը:

Վերլուծության շրջանակներում անշարժ գույքի առքուվաճառքի գործարքներում կանխիկի շրջանառության ծավալները համարվել են հարաբերականորեն ռիսկային խոշորածավալ գործարքների դեպքում, ինչի կապակցությամբ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում իրականացվել են համապատասխան փոփոխություններ՝ արգելելով անշարժ գույքի առքուվաճառքի գործարքներում 50 միլիոն ՀՀ դրամը գերազանցող մասով կանխիկ եղանակով վճարում կատարելը:

⁶ Մասնավորապես՝ դրամական միջոցներով փոխառություն հանձնելը կամ ստանալը, հանձնած կամ ստացած դրամական միջոցներով փոխառության դիմաց վճարներ (տոկոսներ կամ այլ հատուցում) հանձնելը կամ ստանալը, դրամական միջոցներ նվիրատվություն ստանալը, դրամական միջոցներով արտահայտված շահաբաժիններ ստանալը, ձեռնարկատիրական գործունեությունից եկամուտ ստանալը, գույքը օտարելուց եկամուտ ստանալը, վարձակալության դիմաց վճար կամ այլ հատուցում ստանալը, քաղաքացիաիրավական այլ պայմանագրերից եկամուտ ստանալը, վճարներ ստանալը, գույքային իրավունքներից եկամուտ ստանալը:

Հավելված 1. ՀՀ 2019-2021թթ.-ի ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի ազգային ռազմավարություն

Ռազմավարական վերջնականատակ. ՀՀ ֆինանսական համակարգը և, ավելի լայն իմաստով, տնտեսությունը պաշտպանված են փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման ռիսկերից, ինչը նպաստում է ֆինանսական հատվածի ամբողջականության բարելավմանը և բարձրացնում դրա ապահովության ու անվտանգության մակարդակը

Ռազմավարական նպատակ 1 (Ռազմավարական թիրախներ 1-2). ՀՀ-ում քաղաքականությունների ներպետական համակարգման և միջազգային համագործակցության միջոցով հասկանում և զսպում են ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Օրենսդրական միջոցառումներ	Ինստիտուցիոնալ միջոցառումներ	Գործառնական միջոցառումներ	Օժանդակ միջոցառումներ
Ռազմավարական թիրախ 1	1.1	Հստակ պատկերացում ունենալ երկրում առկա ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի մասին	Ո/Կ	Ո/Կ	- Ուսումնասիրել ազգային ռիսկերի գնահատման միջազգային փորձը - Ըստ անհրաժեշտության՝ հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել ազգային ռիսկերի գնահատման նոր մեթոդաբանություն	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը ռիսկերի գնահատումներ անցկացնելու թեմայով
	1.2	Ապահովել ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականությունների ու միջոցառումների առկայությունը՝ բացահայտված ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը զսպելու համար	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականությունների և միջոցառումների համապատասխանությունը երկրում առկա ՓԼ/ԱՖ ռիսկերին	Ո/Կ
	1.3	Պատշաճ կերպով օգտագործել ռիսկերի գնահատումների արդյունքները՝ բացառությունները հիմնավորելու և բարձր ռիսկային սցենարների դեպքում հավելյալ կամ ցածր ռիսկային սցենարների դեպքում պարզեցված միջոցառումներ իրականացնելու համար	Ըստ անհրաժեշտության՝ հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները կատարել փոփոխություններ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում և Կանոնակարգում	Ստեղծել աշխատանքային խումբ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով և Կանոնակարգով նախատեսված բարձր և ցածր ռիսկերի չափանիշների և ռիսկերի ազգային գնահատման արդյունքների համապատասխանությունը պարզելու նպատակով	Մշակել «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով և Կանոնակարգով նախատեսված բարձր և ցածր ռիսկերի չափանիշների և ռիսկերի ազգային գնահատման արդյունքների համապատասխանությունը պարզելու նպատակով իրականացվող ուսումնասիրությունների մեթոդաբանություն	Ո/Կ
	1.4	Ապահովել իրավասու մարմինների և ԻԿԲ-ների նպատակների ու գործողությունների համահունչությունը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի իրագործվող ազգային քաղաքականություններին և ՓԼ/ԱՖ բացահայտված ռիսկերին	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների իրազեկմանն ուղղված միջոցառումներ երկրում առկա ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի և միտումների վերաբերյալ

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Օրենսդրական միջոցառումներ	Ինստիտուցիոնալ միջոցառումներ	Գործառնական միջոցառումներ	Օժանդակ միջոցառումներ
Ռազմավարական թիրախ 2	1.5	Ապահովել ՓԼ/ԱՖ, իսկ համապատասխան դեպքերում նաև՝ ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարին ուղղված քաղաքականությունների ու միջոցառումների մշակման և իրագործման հարցերում իրավասու մարմինների և ԻԿԼ-ների համագործակցությունն ու համակարգումը	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ/ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի մասնկալիցների միջև համագործակցության մակարդակը և ըստ անհրաժեշտության ձեռնարկել համագործակցության զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ	Ո/Կ
	1.6	Ապահովել ֆինանսական հաստատությունների, ՆՈՖԳՏՄ-ների և այլ հատվածների իրազեկվածությունը ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային մակարդակով գնահատման համապատասխան արդյունքներին	Ո/Կ	Ո/Կ	Լրամշակել «Առցանց ուսուցման համակարգ»-ը՝ ներառելով թեմաներ ազգային ռիսկերի գնահատման արդյունքների, նմանատիպ գնահատումներ իրականացնելու կարևորության, հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից այդ գնահատումների արդյունքների օգտագործման ուղղությունների վերաբերյալ	Կազմակերպել ուսուցում հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար ազգային ռիսկերի գնահատման արդյունքների վերաբերյալ
	1.7	Կառուցողական կերպով, ժամանակին և որակով արձագանքել միջազգային համագործակցության շրջանակում փոխադարձ իրավական օգնության և հանձնման հարցումներին	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը փոխադարձ իրավական օգնության և հանձնման հարցումներին արձագանքելու թեմայով
	1.8	Պատշաճ կերպով և ժամանակին դիմել միջազգային համագործակցության շրջանակում իրավական օգնություն ստանալու համար՝ ներպետական մակարդակով քննվող ՓԼ/ԱՖ գործերի մասով	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել գործող պրակտիկան և ըստ անհրաժեշտության մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր միջազգային իրավական օգնություն ստանալու նպատակով դիմելու համար	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը միջազգային իրավական օգնություն ստանալու նպատակով դիմելու թեմայով
	1.9	Կառուցողական կերպով, ժամանակին և որակով տրամադրել միջազգային համագործակցության այլ ձևերի շրջանակում խնդրարկվող օգնությունը՝ ֆինանսական հետախուզության տվյալների և վերահսկողական, իրավապահ կամ այլ բնույթի տեղեկություններ փոխանակելու միջոցով	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել միջազգային համագործակցության այլ ձևերի շրջանակում խնդրարկվող օգնության որակը, և, ըստ անհրաժեշտության, ձեռնարկել միջոցառումներ ֆինանսական հետախուզության տվյալների և վերահսկողական, իրավապահ կամ այլ բնույթի տեղեկություններ փոխանակման պրակտիկան բարելավելու ուղղությամբ	Ո/Կ
	1.10	Պատշաճ կերպով և ժամանակին դիմել միջազգային համագործակցության այլ ձևերի շրջանակում օգնություն ստանալու համար՝ ֆինանսական հետախուզության տվյալների և վերահսկողական, իրավապահ կամ այլ բնույթի տեղեկություններ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Օրենսդրական միջոցառումներ	Ինստիտուցիոնալ միջոցառումներ	Գործառնական միջոցառումներ	Օժանդակ միջոցառումներ
		փոխանակելու միջոցով				
	1.11	Իրավաբանական անձանց և կազմավորումների հիմնական հատկորոշիչների ու իրական շահառուների վերաբերյալ տեղեկություններ ձեռք բերելու և փոխանակելու նպատակով ներկայացնել հարցումներ և պատասխանել դրանց	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ

Ռազմավարական նպատակ 2 (Ռազմավարական թիրախներ 3-5). ՀՀ-ում կանխարգելում, հայտնաբերում և հաշվետվություններ են տրամադրվում հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի և ահաբեկչության օժանդակությանն ուղղվող ֆինանսական միջոցների վերաբերյալ

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Օրենսդրական միջոցառումներ	Ինստիտուցիոնալ միջոցառումներ	Գործառնական միջոցառումներ	Օժանդակ միջոցառումներ
Ռազմավարական թիրախ 3	2.1	Վերահսկողների կամ այլ մարմինների կողմից կիրառվող լիցենզավորման, գրանցման կամ հսկողական այլ մեխանիզմները կանխում են հանցագործների կամ նրանց հետ փոխկապակցված անձանց կողմից ֆինանսական հաստատությունների կամ ՆՈՖԳՏՄ-ների կապիտալում նշանակալից մասնակցություն կամ վերահսկիչ բաժնեմաս ունենալը, կամ այդպիսի մասնակցության կամ բաժնեմասի իրական շահառու լինելը, կամ կառավարման գործառույթ կատարելը, լիցենզավորման կամ գրանցման պահանջները խախտելու դեպքերը հայտնաբերվում են	Ըստ անհրաժեշտության, հիմք ընդունելով ուսումնասիրության արդյունքները, մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ ոչ ֆինանսական հաստատությունների (անշարժ գույքի գործակալներ, թանկարժեք մետաղների և քարերի դիլերներ, իրավաբաններ և հաշվապահներ) գործունեությունը կարգավորող իրավական ակտերում հանցագործների կամ նրանց հետ փոխկապակցված անձանց կողմից նշանակալից մասնակցություն կամ վերահսկիչ բաժնեմաս ձեռք բերելը, կամ այդպիսի մասնակցության կամ բաժնեմասի իրական շահառու լինելը, կամ կառավարման գործառույթ կատարելը կանխարգելելու նպատակով	Ո/Կ	Ուսումնասիրել միջազգային փորձը ոչ ֆինանսական հաստատություններում հանցագործների կողմից կապիտալում նշանակալից մասնակցություն կամ վերահսկիչ բաժնեմաս ունենալը, կամ այդպիսի մասնակցության կամ բաժնեմասի իրական շահառու լինելը, կամ կառավարման գործառույթ կատարելը կանխելու վերաբերյալ	Ո/Կ
	2.2	Վերահսկողները բացահայտում և հասկանում են ֆինանսական և այլ հատվածներում առկա ՓԼ/ԱՖ դիսկերը ընդհանուր առմամբ, ըստ տարբեր հատվածների և ըստ հաստատությունների տեսակների, ինչպես նաև ըստ առանձին հաստատությունների	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը ոլորտային ՓԼ/ԱՖ դիսկերի գնահատումներ անցկացնելու (կամ դրանց արդյունքներն օգտագործելու) թեմայով
	2.3	Ռիսկերը զսպելու տեսանկյունից, վերահսկողներին հաջողվում է դիսկահենք մոտեցման ներքո վերահսկել կամ մոնիտորինգի ենթարկել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանության աստիճանը	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցում դիսկահենք վերահսկողություն իրականացնելու թեմայով
	2.4	Առկա է ուղղիչ միջոցներ ձեռնարկելու և/կամ արդյունավետ, համաչափ ու տարիամոգիչ պատժամիջոցներ կիրառելու պրակտիկա	Ուսումնասիրության արդյունքներով, ըստ անհրաժեշտության սահմանել ՖԱԹՖ-ի կողմից նախատեսված ՆՈՖԳՏՄ-ների ավագ ղեկավարության և տնօրենների նկատմամբ պատժամիջոցներ կիրառելու իրավական հիմքեր	Ո/Կ	Ուսումնասիրել միջազգային փորձը ՖԱԹՖ-ի կողմից նախատեսված ՆՈՖԳՏՄ-ների ավագ ղեկավարության և տնօրենների նկատմամբ ուղղիչ միջոցների և պատժամիջոցների կիրառության վերաբերյալ	Ո/Կ
	2.5	Վերահսկողները կարողանում են ի ցույց դնել իրենց գործողությունների ազդեցությունը ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել վերահսկողական միջոցառումների ազդեցությունը ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների	Ո/Կ

Ռազմավարական թիրախ 4		պահանջներին համապատասխանության վրա			կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանության վրա	
	2.6	Վերահսկողները նպատառում են ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի մասով նրանց պարտականությունների ու ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ հստակ պատկերացումների ձևավորմանը	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում պարտականությունների և ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի թեմայով
	2.7	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները հասկանում են իրենց ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարին առնչվող պարտականությունները	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը ռիսկերի գնահատումների անցկացման թեմայով
	2.8	Ֆինանսական հաստատությունները և ՆՈՖԳՏՄ-ներն իրականացնում են իրենց ռիսկերին համարժեք զսպող միջոցառումներ	Ո/Կ	Ո/Կ	Մշակել ուղեցույցներ ռիսկերի գնահատման արդյունքները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ներքին քաղաքականություններում ինտեգրելու վերաբերյալ	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը ռիսկերի գնահատման արդյունքները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ներքին քաղաքականություններում ինտեգրելու, դրանց իրականացումը մոնիտորինգի ենթարկելու և ուղղիչ միջոցառումներ ձեռնարկելու թեմայով
	2.9	Ֆինանսական հաստատությունները և ՆՈՖԳՏՄ-ներն իրականացնում են ՀՊՈՒ-ի և տեղեկատվության (այդ թվում՝ իրական շահառուների վերաբերյալ տվյալների և ընթացիկ մոնիտորինգի արդյունքների) պահպանման միջոցառումներ, ՀՊՈՒ-ն ավարտին չհասցնելու դեպքում գործարար հարաբերությունների հաստատումը մերժվում է	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը իրական շահառուների բացահայտման և ընթացիկ մոնիտորինգի իրականացման թեմաներով
	2.10	Ֆինանսական հաստատությունները և ՆՈՖԳՏՄ-ներն իրականացնում են հավելյալ կամ հատուկ միջոցառումներ (ա) ՔԱՌԻԱ-ների, (բ) թղթակցային բանկային հարաբերությունների, (գ) նոր տեխնոլոգիաների, (դ) դրամական փոխանցումների, (ե) ԱՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների և (զ) ՖԱԹՖ-ի կողմից որպես բարձր ռիսկային բնորոշված երկրների մասով	Մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ՝ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում տեղական ՔԱՌԻԱ-ներին և միջազգային կազմակերպություններում առանցքային գործառույթներ իրականացնող կամ իրականացրած անձանց, ինչպես նաև նրանց ընտանիքի անդամների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց ՔԱՌԻԱ-ի սահմանման մեջ ներառելու նպատակով	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը նախատեսված դեպքերում և իրավիճակներում հավելյալ կամ հատուկ միջոցառումների իրականացման թեմայով
	2.11	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները կատարում են հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի կամ ահաբեկչության ֆինանսավորման հետ կապված միջոցների վերաբերյալ կասկածների մասին հաշվետվություններ ներկայացնելու պարտականությունը, գործնական միջոցներ են	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը հաշվետվությունների լրացման և ներկայացման, կասկածելիության չափանիշների կիրառության, կասկածների

		ծեռնարկում կասկածների բացահայտումը կանխելու համար				բացահայտումը կանխելու թեմաներով
	2.12	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով ներդրել են ներքին հսկողության մեխանիզմներ և ընթացակարգեր (այդ թվում՝ ֆինանսական խմբերի մակարդակով), որն է օրենսդրական կամ կարգավորման պահանջներ (օրինակ՝ ֆինանսական գաղտնիքի վերաբերյալ) չեն խոչընդոտում դրանց իրագործմանը	Ո/Կ	Ո/Կ	• Ուսումնասիրել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ներքին հսկողության մեխանիզմների և ընթացակարգերի (այդ թվում՝ ֆինանսական խմբերի մակարդակով) համապատասխանությունը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ՀՀ օրենսդրությանը	Ո/Կ
Ուզմավորական թիրախ 5	2.13	Երկրում իրավաբանական անձանց և կազմավորումների ստեղծման ու տեսակների վերաբերյալ տեղեկատվությունը իրապարակայնորեն հասանելի է	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ
	2.14	Պատկան իրավասու մարմինները բացահայտում, գնահատում և հասկանում են երկրում ստեղծված իրավաբանական անձանց ՓԼ/ԱՖ առումով խոցելի կողմերը և ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահման հնարավոր կամ փաստացի մակարդակը	Ո/Կ	Ո/Կ	• Մշակել մեթոդաբանություններ և ուղեցույցներ իրավաբանական անձանց ՓԼ/ԱՖ առումով խոցելի կողմերը և ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահման ռիսկը գնահատելու վերաբերյալ	• Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը իրավաբանական անձանց ՓԼ/ԱՖ առումով խոցելի կողմերը և ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահման ռիսկը գնահատելու թեմայով
	2.15	Երկրի կողմից ծեռնարկվում են միջոցներ ՓԼ/ԱՖ նպատակով իրավաբանական անձանց և կազմավորումների չարաշահումը կանխարգելելու ուղղությամբ	Ո/Կ	Ո/Կ	• Մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր իրավաբանական անձանց և կազմավորումների՝ ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահումը կանխարգելելու վերաբերյալ	• Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը իրավաբանական անձանց և կազմավորումների չարաշահումը կանխարգելելու թեմայով
	2.16	Պատկան իրավասու մարմիններն ունակ են ժամանակին ձեռք բերել երկրում ստեղծված բոլոր իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ համարժեք, ստույգ ու արդիական տեղեկություններ	• Հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել փոփոխությունների նախագիծ «Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման, իրավաբանական անձանց առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների և անհատ ծեռնարկատերերի պետական հաշվառման մասին» օրենքում նախատեսելով՝ իրավաբանական անձանց բոլոր տեսակների հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ ձեռք բերվող տեղեկատվության ստույգությունը և արդիականությունը պարզելու մեխանիզմներ	• Հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները, ըստ անհրաժեշտության կամ ընդլայնել Պետական ռեգիստրի լիազորությունները, կամ առաջարկել այլ իրավասու իրավաբանական անձանց բոլոր տեսակների հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ ձեռք բերվող տեղեկատվության ստույգությունը և արդիականությունը պարզելու համար	• Իրականացնել ուսումնասիրություններ և ներկայացնել առաջարկություններ իրավաբանական անձանց բոլոր տեսակների հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ ստույգ տեղեկատվության ձեռքբերման և թարմացման մեխանիզմների ներդրման վերաբերյալ	Ո/Կ

	2.17	Պատկան իրավասու մարմիններն ունակ են ժամանակին ձեռք բերել իրավաբանական կազմավորումների իրական շահառուների վերաբերյալ համարժեք, ստույգ ու արդիական տեղեկություններ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել իրավաբանական կազմավորումների էությունը, ՀՀ-ում գործունեություն ծավալելու հնարավորությունները, վերջիններիս առնչվող ՓԼ/ԱՖ դիսկերը	Ո/Կ
	2.18	Տեղեկատվության բացահայտման պահանջները խախտող անձանց նկատմամբ կիրառվում են արդյունավետ, համաչափ ու տարհամոզիչ պատժամիջոցներ	Մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ՝ ՀՀ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքում սահմանելով պատասխանատվության միջոցներ իրավաբանական անձանց հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները խախտելու համար	Նշանակել պատասխանատու գերատեսչություններ իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները խախտող անձանց նկատմամբ պատժամիջոցներ կիրառելու համար	Մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները խախտող անձանց հայտնաբերելու վերաբերյալ	Ո/Կ

Ռազմավարական նպատակ 3 (Ռազմավարական թիրախներ 6-11). ՀՀ-ում բացահայտում և խափանվում են ՓԼ/ԱՖ սպառնալիքները, հանցագործների նկատմամբ կիրառվում են պատժամիջոցներ, հանցավոր եկամուտները և ահաբեկչական ռեսուրսները բռնագրավվում են

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Օրենսդրական միջոցառումներ	Ինստիտուցիոնալ միջոցառումներ	Գործառնական միջոցառումներ	Օժանդակ միջոցառումներ
Ռազմավարական թիրախ 6	3.1	Ֆինանսական հետախուզության տվյալները և այլ վերաբերելի տեղեկությունները հասանելի են և օգտագործվում են ՓԼ, նախորդող հանցագործությունների և ԱՖ գործերի նախաքննության ընթացքում ապացույցների հավաքման ու հանցավոր ճանապարհով ստացած միջոցների հետապնդման նպատակով	Ըստ անհրաժեշտության՝ հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ «Օպերատիվ հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու նպատակով	Ո/Կ	Ուսումնասիրել «Օպերատիվ հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխությունների իրականացման ուղղությունները, ծավալը և նպատակահարմարությունը	Կազմակերպել գիտաժողովներ քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների համար ֆինանսական հետախուզության տվյալների և այլ վերաբերելի տեղեկությունների օգտագործման թեմայով
	3.2	Իրավասու մարմինները ստանում կամ պահանջում են հաշվետվություններ (օրինակ՝ ԿԳՀ-ներ, արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրաահմանային տեղափոխման վերաբերյալ), որոնք պարունակում են նրանց պարտականությունները կատարելու օժանդակող վերաբերելի և ստույգ տեղեկություններ	Ո/Կ	Ո/Կ	Մշակել ուղեցույցներ հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության մեջ հաշվետվության նվազագույն անհրաժեշտ տեղեկատվությունը ներառելու վերաբերյալ	Կազմակերպել ուսուցումներ հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար գործարքներում և գործարար հարաբերություններում բարձր դիսկի և կասկածելիության չափանիշներ բացահայտելու թեմայով
	3.3	ՖՀՄ-ի կողմից վերլուծվող և տրամադրվող տեղեկատվությունը նպաստում է իրավասու մարմինների գործառնական կարիքների բավարարմանը	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել միջազգային փորձը և պատրաստել ուղեցույց ՖԴԿ կողմից քրեական հետապնդման մարմիններին տրամադրվող տեղեկատվության օգտագործման ձևերի և եղանակների վերաբերյալ	Կազմակերպել ՖԴԿ աշխատակիցների ուսուցումը ռազմավարական և գործառնական վերլուծությունների իրականացման թեմայով
	3.4	ՖՀՄ-ի կողմից վերլուծվող և տրամադրվող տեղեկատվությունը նպաստում է իրավասու մարմինների գործառնական կարիքների բավարարմանը Ապահովվում է ՖՀՄ-ի և իրավասու մարմինների միջև փոխանակվող և նրանց կողմից օգտագործվող տեղեկատվության կոնֆիդենցիալության պահանջի կատարումը	Ըստ անհրաժեշտության, հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ գործող քրեադատավարական կարգավորումներում ՓԼ/ԱՖ գործերի քննության արդյունավետության խոչընդոտող դրույթները վերացնելու նպատակով	Ո/Կ	Ուսումնասիրել ՓԼ/ԱՖ գործերի քննությանը խոչընդոտող գործոններ	Կազմակերպել ՖԴԿ և քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը համագործակցության, տեղեկատվության փոխանակման, քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների կողմից ՖԴԿ տրամադրած տեղեկատվության օգտագործման և փոխանակվող կամ օգտագործվող տեղեկատվության կոնֆիդենցիալության ապահովման թեմայով
Ռազմավարական թիրախ 7	3.5	Ապահովվում է պոտենցիալ ՓԼ գործերի հայտնաբերումը և նախաքննությունը (այդ թվում՝ զուգահեռ ֆինանսական քննության միջոցով)	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել ծանր հանցագործությունների դեպքում մեղադրյալ կողմից գույքի օրինականության ապացուցման ինստիտուտի ՀՀ-ում ներդրման հնարավորությունները, մոդելը	Կազմակերպել քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը պոտենցիալ ՓԼ գործերի հայտնաբերման և նախաքննության, այդ թվում՝ զուգահեռ ֆինանսական

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Օրենսդրական միջոցառումներ	Ինստիտուցիոնալ միջոցառումներ	Գործառնական միջոցառումներ	Ժախակ միջոցառումներ
					Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից որոշված մեկ երկրի մոդելով	քննության իրականացման թեմայով
	3.6	ՓԼ հետ կապված գործունեության տեսակների նախաքննությունը և քրեական հետապնդումը համահունչ են երկրում առկա սպառնալիքներին, ռիսկայնության ընդհանուր նկարագրի գնահատականին և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականություններին	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ գնահատումների արդյունքների և դրանց կիրառության թեմայով
	3.7	ՓԼ գործերի տարբեր տեսակներ (օրինակ՝ այլ երկրում կատարված նախորդող հանցագործություններ, երրորդ անձանց կողմից լվացում, միայն ՓԼ հանցակազմով գործեր) ենթարկվում են քրեական հետապնդման, և հանցագործները դատապարտվում են	Ո/Կ	Ո/Կ	Լրամշակել ՓԼ գործերի քննության ուղեցուցը դրանում ներառելով այլ երկրում կատարված նախորդող հանցագործությունների, երրորդ անձանց կողմից լվացման, միայն ՓԼ հանցակազմով գործերի քննության առանձնահատկությունների վերաբերյալ դրույթներ	Կազմակերպել քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը ՓԼ գործերի տարբեր տեսակների քննության առանձնահատկությունների թեմայով
	3.8	ՓԼ հանցագործությունների համար դատապարտված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցները արդյունավետ, համաչափ և տարիամոգիչ են	ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքով սահմանել իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության ինստիտուտը	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ
	3.9	Երկիրը կիրառում է քրեական արդարադատության այլ միջոցներ այն դեպքերում, երբ ՓԼ գործով իրականացվել է նախաքննություն, սակայն հիմնավոր պատճառներով հնարավոր չէ փողերի լվացման համար դատավճիռ կայացնել Նման այլընտրանքային միջոցները չեն նվազեցնում ՓԼ հանցագործությունների քրեական հետապնդման և դատավճիռների կայացման կարևորությունը և չեն փոխարինում դրանց	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցների, մասնավորապես՝ առանց մեղադրական դատավճիռ հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի բռնագանձման ինստիտուտի ՀՀ-ում ներդրման ուղիները, մոդելը Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից որոշված մեկ երկրի փորձով	Ո/Կ
Ռազմավարական թիվ 8	3.10	Հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի, հանցագործության գործիքների և համարժեք գույքի բռնագրավումը դիտարկվում է որպես իրականացվող քաղաքականությունների նպատակ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել ՓԼ և նախորդող հանցագործությունների դատավճիռներով հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի, հանցագործության գործիքների և համարժեք գույքի բռնագրավման պրակտիկան առնվազն 2 տարվա կտրվածքով	Կազմակերպել գիտաժողովներ, ուսուցումներ քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների, դատավորների ինչպես նաև այլ իրավասու գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի, հանցագործության գործիքների և համարժեք գույքի բռնագրավման պրակտիկան

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Օրենսդրական միջոցառումներ	Ինստիտուցիոնալ միջոցառումներ	Գործառնական միջոցառումներ	Օժանդակ միջոցառումներ
6 Ռազմավարական թիրախ						բարելավելու թեմայով
	3.11	Իրավասու մարմինները բռնագրավում են (այդ թվում՝ վերադարձնելու, բաշխելու և փոխհատուցելու համար) հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքը, հանցագործության գործիքները կամ համարժեք գույքը, այդ թվում՝ տվյալ երկրում և այլ երկրներում կատարված նախորդող հանցագործությունների դեպքում և այլ երկրներ տեղափոխված միջոցների մասով	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել գործող պրակտիկան և ըստ անհրաժեշտության մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքը, հանցագործության գործիքները կամ համարժեք գույքը բռնագրավելու վերաբերյալ, այդ թվում՝ տվյալ երկրում և այլ երկրներում կատարված նախորդող հանցագործությունների դեպքում և այլ երկրներ տեղափոխված միջոցների մասով	Ո/Կ
	3.12	Արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի ներկայացման կամ կեղծ տեղեկությունների բացահայտման հիմքով բռնագրավումը սահմանապահ/մաքսային կամ այլ պատկան մարմինների կողմից կիրառվում է որպես արդյունավետ, համաչափ և տարհամոզիչ պատժամիջոց	Ո/Կ	Ո/Կ	Մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի կամ կեղծ տեղեկությունների բացահայտման վերաբերյալ	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի կամ կեղծ տեղեկությունների բացահայտման թեմայով
	3.13	Բռնագրավման ցուցանիշները համապատասխանում են ՓԼ/ԱՖ դիսկերի գնահատումների արդյունքներին և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականություններին ու առաջնահերթություններին	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել շահագրգիռ աշխատակիցների ուսուցումը ՓԼ/ԱՖ դիսկերի վերաբերյալ գնահատումների արդյունքների թեմայով
	3.14	ԱՖ գործունեության տարբեր տեսակներ (օրինակ՝ միջոցների հավաքագրում, տեղափոխում և օգտագործում) ենթարկվում են քրեական հետապնդման, և հանցագործները դատապարտվում են, ինչը համահունչ է երկրում ԱՖ ռիսկայնության ընդհանուր նկարագրի գնահատականին	- ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի նախագծով սահմանել պատասխանատվություն ահաբեկչական գործողություններ իրականացնելու, ծրագրելու, նախապատրաստելու կամ այդպիսի գործողություններին մասնակցելու, ինչպես նաև ահաբեկչության հմտություններ սովորեցնելու կամ սովորելու, նպատակով ճամփորդելու համար - Վավերացրել «Օդանավերի անօրինական զավթման դեմ պայքարի մասին» կոնվենցիայի	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Օրենսդրական միջոցառումներ	Ինստիտուցիոնալ միջոցառումներ	Գործառնական միջոցառումներ	Օժանդակ միջոցառումներ
			2010թ.-ի Լրացուցիչ արձանագրությունը և «Միջազգային քաղաքացիական ավիացիայի դեմ ուղղված անօրինական գործողությունների դեմ պայքարի մասին» 2010թ.-ի կոնվենցիան, կամ նշված կոնվենցիաներով ահաբեկչության դիսպոզիցիայի տարրերը արտացոլել ՀՀ քրեական օրենսգրքում			
	3.15	Ապահովվում է ԱՖ գործերի հայտնաբերումը և նախաքննությունը, բացահայտվում է ահաբեկչությունը ֆինանսավորողների ունեցած որոշակի դերը	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը ԱՖ տարբեր տեսակների նախաքննության և քրեական հետապնդման առանձնահատկությունների, ինչպես նաև երկրում ԱՖ դիսկի ընդհանուր պատկերի թեմայով
	3.16	ԱՖ նախաքննությունն ինտեգրված է ահաբեկչության դեմ պայքարի ազգային ռազմավարություններին և իրականացվող նախաքննություններին (օրինակ՝ ահաբեկիչների, ահաբեկչական կազմակերպությունների և ահաբեկչությանն աջակցող ցանցերի հայտնաբերման ու ցուցակման տեսանկյունից) և օժանդակում է դրանց	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել ԱՖ գործերի քննության ուղեցույց մշակելու անհրաժեշտությունը	Ո/Կ
	3.17	ԱՖ հանցագործությունների համար դատապարտված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցները արդյունավետ, համաչափ և տարհամոզիչ են	ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքով սահմանել իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության ինստիտուտը	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ
	3.18	ԱՖ դեմ պայքարի նպատակով կիրառվում են քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցներ ԱՖ-ին առնչվող գործունեությունը խափանելու համար այն դեպքերում, երբ գործնականում հնարավոր չէ ԱՖ-ի համար դատավճիռ կայացնել	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցների, մասնավորապես՝ առանց մեղադրական դատավճիռ հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի բռնագանձման ինստիտուտի ՀՀ-ում ներդրման ուղիները, մոդելը Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից որոշված մեկ երկրի մոդելով	Ո/Կ
Ռազմավարական	3.19	Երկիրն անհապաղ իմպլեմենտացնում է (ա) ՄԱԿ ԱԽ 1267 բանաձևով և դրա հաջորդող բանաձևերով, և (բ) ՄԱԿ ԱԽ 1373 բանաձևով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները (վերազգային կամ ազգային մակարդակով, երկրի նախաձեռնությամբ կամ մեկ այլ երկրի պահանջով՝	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել հաշվետվություն տրամադրող անձանց և ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը (ա) ՄԱԿ ԱԽ 1267 բանաձևով և

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Օրենսդրական միջոցառումներ	Ինստիտուցիոնալ միջոցառումներ	Գործառնական միջոցառումներ	Ժամդակ միջոցառումներ
		այն ուսումնասիրելուց և ընթացք տալուց հետո)				դրա հաջորդող բանաձևերով, և (բ) ՄԱԿ ԱԽ 1373 բանաձևով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցներն անհապաղ իմպլեմենտացնելու թեմայով
	3.20	Երկիրը ռիսկահենք մոտեցման ներքո ձեռնարկում է հասցեական և համաչափ միջոցներ այն ՇՄԼՉԿ-ների նկատմամբ, որոնք գնահատվել են որպես խոցելի ահաբեկիչների կողմից չարաշահման ռիսկի նկատմամբ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների և ՈԱԿ-ների աշխատակիցների ուսուցումը ահաբեկչության ֆինանսավորման նպատակով չարաշահման և կանխարգելիչ միջոցառումների թեմայով
	3.21	Ահաբեկիչները, ահաբեկչական կազմակերպությունները և ահաբեկչությունը ֆինանսավորողները (քրեական, քաղաքացիական կամ վարչական վարույթների միջոցով) զրկվում են ԱՖ գործունեությանն առնչվող ակտիվներից և գործիքներից	Ո/Կ	Ո/Կ	- Ուսումնասիրել միջազգային փորձը ահաբեկչական կազմակերպություններին և ահաբեկչությունը ֆինանսավորողներին և նրանց պատկանող ԱՖ գործունեությանն առնչվող ակտիվները և գործիքները հայտնաբերելու և բռնագրավելու վերաբերյալ - Ուսումնասիրության արդյունքներով դիտարկել ԱՖ գործերի քննության ուղեցույց մշակելու և դրանում համապատասխան նյութեր զետեղելու հարցը	Ո/Կ
	3.22	3.19-3.21 կետերում նկարագրված միջոցառումները համահունչ են երկրում ԱՖ ռիսկայնության ընդհանուր նկարագրի գնահատականին	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել շահագրգիռ գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը երկրում ԱՖ ռիսկի ընդհանուր պատկերի իրազեկման և արդյունքների կիրառության թեմայով
	3.23	Երկիրն անհապաղ իմպլեմենտացնում է ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի վերաբերյալ ՄԱԿ ԱԽ բանաձևերով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել իրավասու պետական մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի վերաբերյալ ՄԱԿ ԱԽ բանաձևերով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները և դրանց իմպլեմենտացումը թեմայով
Ռազմավարական թիրախ 11	3.24	Ցուցակված անձանց և կազմակերպությունների (ինչպես նաև նրանց անունից կամ ցուցումով գործող անձանց) միջոցները կամ այլ ակտիվները հայտնաբերվում են, ապահովվում է այդ անձանց կամ կազմակերպությունների կողմից ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել հաշվետվություն տրամադրող անձանց և ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Օրենսդրական միջոցառումներ	Ինստիտուցիոնալ միջոցառումներ	Գործառնական միջոցառումներ	Օժանդակ միջոցառումներ
		գործարքների կանխարգելումը				ՀՈՀ ՏՖ դեմ պայքարի միջոցառումների թեմայով
	3.25	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները կատարում են ՀՈՀ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների պահանջները և հասկանում դրանց ներքո իրենց պարտականությունները	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը ՀՈՀ ՏՖ-ին առնչվող պարտականությունների թեմայով
	3.26	Պատկան իրավասու մարմինները մոնիտորինգ են իրականացնում ու ապահովում ՀՈՀ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների շրջանակում ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների պարտականությունների կատարումը	Ո/Կ	Ո/Կ	Ուսումնասիրել ՀՈՀ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների շրջանակում ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների պարտականությունների կատարման մակարդակը	Ո/Կ

Հավելված 2. ՀՀ 2019-2021թթ.-ի ՓԼ/ԱՖ/ՀՈՀ ՏՖ դեմ պայքարի ազգային ռազմավարության իրագործման գործողությունների ծրագիր

Ռազմավարական վերջնականատակ. ՀՀ ֆինանսական համակարգը և, ավելի լայն իմաստով, տնտեսությունը պաշտպանված են փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման ռիսկերից, ինչը նպաստում է ֆինանսական հատվածի ամբողջականության բարելավմանը և բարձրացնում դրա ապահովության ու անվտանգության մակարդակը

Ռազմավարական նպատակ 1 (Ռազմավարական թիրախներ 1-2). ՀՀ-ում քաղաքականությունների ներպետական համակարգման և միջազգային համագործակցության միջոցով հասկանում և զսպում են ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը

Ռազմավարական թիրախ 1	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Գործողություններ	Առաջնահերթություն	Վերջնաժամկետ	Ռեսուրսներ	Պատասխանատուներ
	1.1	Հստակ պատկերացում ունենալ երկրում առկա ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի մասին	- Ուսումնասիրել ազգային ռիսկերի գնահատման միջազգային փորձը - Ըստ անհրաժեշտության, հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել ազգային ռիսկերի գնահատման նոր մեթոդաբանություն - Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը ռիսկերի գնահատումներ անցկացնելու թեմայով	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	3 մարդ/ 20 օր 10 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ 10 օր՝ ՄՀ ԱՇԽ	ՖԴԿ
				Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	2 օր՝ ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ
	1.2	Ապահովել ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականությունների ու միջոցառումների առկայությունը՝ բացահայտված ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը զսպելու համար	Ուսումնասիրել ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականությունների և միջոցառումների համապատասխանությունը երկրում առկա ՓԼ/ԱՖ ռիսկերին	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	3 մարդ/ 10 օր 10 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ 10 օր՝ ՄՀ ԱՇԽ	ՖԴԿ
	1.3	Պատշաճ կերպով օգտագործել ռիսկերի գնահատումների արդյունքները՝ բացառությունները հիմնավորելու և բարձր ռիսկային սցենարների դեպքում հավելյալ կամ ցածր ռիսկային սցենարների դեպքում պարզեցված միջոցառումներ իրականացնելու համար	- Ըստ անհրաժեշտության, հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները, կատարել փոփոխություններ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում և Կանոնակարգում - Ստեղծել աշխատանքային խումբ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով և Կանոնակարգով նախատեսված բարձր և ցածր ռիսկերի չափանիշների և ռիսկերի ազգային գնահատման արդյունքների	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	1 մարդ/20 օր 20 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ 10 օր՝ ՄՀ ԱՇԽ 100 օր՝ Կառավարության ԱՇԽ 100 օր՝ ԱԺ ԱՇԽ	ՖԴԿ
				Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	3 մարդ/3 օր 5 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ

Ուղղվածության թիրախ 2			համապատասխանությունը պարզելու նպատակով				
			Մշակել «Փողերի վաճառման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով և Կանոնակարգով նախատեսված բարձր և ցածր ռիսկերի չափանիշների և ռիսկերի ազգային գնահատման արդյունքների համապատասխանությունը պարզելու նպատակով իրականացվող ուսումնասիրությունների մեթոդաբանություն	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	3 մարդ/ 5 օր 10 օր՝ ՊՄ ԱՀԽ	ՖԴԿ
	1.4	Ապահովել իրավասու մարմինների և ԻԿՄ-ների նպատակների ու գործողությունների համահունչությունը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի իրագործվող ազգային քաղաքականություններին և ՓԼ/ԱՖ բացահայտված ռիսկերին	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների իրազեկմանն ուղղված միջոցառումներ երկրում առկա ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի և միտումների վերաբերյալ	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	2 օր՝ ուսուցողի ԱՀԽ	ՖԴԿ
	1.5	Ապահովել ՓԼ/ԱՖ, իսկ համապատասխան դեպքերում նաև՝ ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարին ուղղված քաղաքականությունների ու միջոցառումների մշակման և իրագործման հարցերում իրավասու մարմինների և ԻԿՄ-ների համագործակցությունն ու համակարգումը	Ուսումնասիրել ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ/ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի մասնակիցների միջև համագործակցության մակարդակը և ըստ անհրաժեշտության ձեռնարկել համագործակցության զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	2 մարդ/3 օր 5 օր՝ ՊՄ ԱՀԽ	ՖԴԿ
	1.6	Ապահովել ֆինանսական հաստատությունների, ՆՈՖԳՏՄ-ների և այլ հատվածների իրազեկվածությունը ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի ազգային մակարդակով գնահատման համապատասխան արդյունքներին	Լրամշակել «Առցանց ուսուցման համակարգ»-ը՝ ներառելով թեմա ներ ազգային ռիսկերի գնահատման արդյունքների, նմանատիպ գնահատումներ իրականացնելու կարևորության, հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից այդ գնահատումների արդյունքների օգտագործման ուղղությունների վերաբերյալ	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	1 մարդ/5 օր 5 օր՝ ՊՄ ԱՀԽ	ՖԴԿ
			Կազմակերպել ուսուցում հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար ազգային ռիսկերի գնահատման արդյունքների վերաբերյալ	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	2 օր՝ ուսուցողի ԱՀԽ	ՖԴԿ
	1.7	Կառուցողական կերպով, ժամանակին և որակով արձագանքել միջազգային համագործակցության շրջանակում փոխադարձ իրավական օգնության և հանձնման հարցումներին	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը փոխադարձ իրավական օգնության և հանձնման հարցումներին արձագանքելու թեմայով	Ո/Կ	Առնվազն 2 տարին 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՀԽ	ԱՆ ԳԴ ՖԴԿ
	1.8	Պատշաճ կերպով և ժամանակին դիմել միջազգային համագործակցության շրջանակում իրավական օգնություն ստանալու համար՝ ներպետական մակարդակով քննվող ՓԼ/ԱՖ գործերի մասով	Ուսումնասիրել գործող պրակտիկան և ըստ անհրաժեշտության մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր միջազգային իրավական օգնություն ստանալու նպատակով դիմելու համար	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 5 օր 10 օր ՊՄ ԱՀԽ	ԳԴ ԱՆ ՖԴԿ
			Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը միջազգային իրավական օգնություն ստանալու նպատակով դիմելու թեմայով	Ո/Կ	Առնվազն 2 տարին 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՀԽ	ԳԴ ԱՆ ՔԿ ԱԱԾ ՈՍՏ

							ԻՆՏԵՐՊՈԼ ՊԵԿ ՖԴԿ
1.9	Կառուցողական կերպով, ժամանակին և որակով տրամադրել միջազգային համագործակցության այլ ձևերի շրջանակում խնդրարկվող օգնությունը՝ ֆինանսական հետախուզության տվյալների և վերահսկողական, իրավապահ կամ այլ բնույթի տեղեկություններ փոխանակելու միջոցով	Ուսումնասիրել միջազգային համագործակցության այլ ձևերի շրջանակում խնդրարկվող օգնության որակը, և, ըստ անհրաժեշտության, ձեռնարկել միջոցառումներ ֆինանսական հետախուզության տվյալների և վերահսկողական, իրավապահ կամ այլ բնույթի տեղեկություններ փոխանակման պրակտիկան բարելավելու ուղղությամբ	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 5 օր 10 օրՊՄ ԱՇԽ	ԱՆ ՊԵԿ ԿԲ ՖԴԿ	
1.10	Պատշաճ կերպով և ժամանակին դիմել միջազգային համագործակցության այլ ձևերի շրջանակում օգնություն ստանալու համար՝ ֆինանսական հետախուզության տվյալների և վերահսկողական, իրավապահ կամ այլ բնույթի տեղեկություններ փոխանակելու միջոցով	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	
1.11	Իրավաբանական անձանց և կազմավորումների հիմնական հատկորոշիչների ու իրական շահառուների վերաբերյալ տեղեկություններ ձեռք բերելու և փոխանակելու նպատակով ներկայացնել հարցումներ և պատասխանել դրանց	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	

Ռազմավարական նպատակ 2 (Ռազմավարական թիրախներ 3-5). ՀՀ-ում կանխարգելում, հայտնաբերում և հաշվետվություններ են տրամադրվում հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի և ահաբեկչության օժանդակությանն ուղղվող ֆինանսական միջոցների վերաբերյալ

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Գործողություններ	Առաջնահերթություն	Վերջնաժամկետ	Ռեսուրսներ	Պատասխանատուներ
ազմավարական թիրախ 3	2.1	Վերահսկողների կամ այլ մարմինների կողմից կիրառվող լիցենզավորման, գրանցման կամ հսկողական այլ մեխանիզմները կանխում են հանցագործների կամ նրանց հետ փոխկապակցված անձանց կողմից ֆինանսական հաստատությունների կամ ՆՈՖԳՏՄ-ների կապիտալում նշանակալից մասնակցություն կամ վերահսկիչ բաժնեմաս ունենալը, կամ այդպիսի մասնակցության կամ բաժնեմասի իրական շահառու լինելը, կամ կառավարման գործառույթ կատարելը, լիցենզավորման կամ գրանցման պահանջները խախտելու դեպքերը հայտնաբերվում են	Ըստ անհրաժեշտության, հիմք ընդունելով ուսումնասիրության արդյունքները, մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ ոչ ֆինանսական հաստատությունների (անշարժ գույքի գործակալներ, թանկարժեք մետաղների և քարերի դիլերներ, իրավաբաններ և հաշվապահներ) գործունեությունը կարգավորող իրավական ակտերում՝ հանցագործների կամ նրանց հետ փոխկապակցված անձանց կողմից նշանակալից մասնակցություն կամ վերահսկիչ բաժնեմաս ձեռք բերելը, կամ այդպիսի մասնակցության կամ բաժնեմասի իրական շահառու լինելը, կամ կառավարման գործառույթ կատարելը կանխարգելելու նպատակով	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	1 աշխատակից/20 օր 20 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ 100 օր՝ Կառավարության ԱՇԽ 100՝ ԱԺ ԱՇԽ	ՖԴԿ
			Ուսումնասիրել միջազգային փորձը ոչ ֆինանսական հաստատություններում հանցագործների կողմից կապիտալում նշանակալից մասնակցություն կամ վերահսկիչ բաժնեմաս ունենալը, կամ այդպիսի մասնակցության կամ բաժնեմասի իրական շահառու լինելը, կամ կառավարման գործառույթ կատարելը կանխելու վերաբերյալ	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	3 մարդ/ 20 օր 10 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ
	2.2	Վերահսկողները բացահայտում և հասկանում են ֆինանսական և այլ հատվածներում առկա ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը ընդհանուր առմամբ, ըստ տարբեր հատվածների և ըստ հաստատությունների տեսակների, ինչպես նաև ըստ առանձին հաստատությունների	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը ոլորտային ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի գնահատումներ անցկացնելու (կամ դրանց արդյունքներն օգտագործելու) թեմայով	Ո/Կ	Առնվազն 2 տարին 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԿԲ ՖՆ ՊԵԿ ԱՆ
	2.3	Ռիսկերը զսպելու տեսանկյունից, վերահսկողներին հաջողվում է ռիսկահենք մոտեցման ներքո վերահսկել կամ մոնիտորինգի ենթարկել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանության աստիճանը	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցում ռիսկահենք վերահսկողություն իրականացնելու թեմայով	Ո/Կ	Առնվազն 2 տարին 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ԿԲ ՖՆ ՊԵԿ ԱՆ ՖԴԿ
	2.4	Առկա է ուղղիչ միջոցներ ձեռնարկելու և/կամ արդյունավետ, համաչափ ու տարհամոզիչ պատժամիջոցներ կիրառելու պրակտիկա	Ուսումնասիրության արդյունքներով, ըստ անհրաժեշտության սահմանել ՖԱԹՖ-ի կողմից նախատեսված ՆՈՖԳՏՄ-ների ավագ ղեկավարության և տնօրենների նկատմամբ պատժամիջոցներ կիրառելու իրավական հիմքեր	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 15 օր 20 օր ՊՄ ԱՇԽ 10 օրՄՀ ԱՇԽ 100 օր Կառավարության ԱՇԽ 100 օր ԱԺ ԱՇԽ	ՖԴԿ

			Ուսումնասիրել միջազգային փորձը ՀԱԹՖ-ի կողմից նախատեսված ՆՈՖԳՏՄ-ների ավագ ղեկավարության և տնօրենների նկատմամբ ուղղիչ միջոցների և պատժամիջոցների կիրառության վերաբերյալ	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 10 օր 10 օր ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ
	2.5	Վերահսկողները կարողանում են ի ցույց դնել իրենց գործողությունների ազդեցությունը ՀՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանության վրա	Ուսումնասիրել վերահսկողական միջոցառումների ազդեցությունը ՀՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանության վրա	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 10 օր 15 օր ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ ԿԲ ՖՆ ՊԵԿ ԱՆ
	2.6	Վերահսկողները նպաստում են ՀՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի մասով նրանց պարտականությունների ու ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ հստակ պատկերացումների ձևավորմանը	Կազմակերպել ՀՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում պարտականությունների և ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԿԲ ՖՆ ՊԵԿ ԱՆ
Ռազմավարական թիրախ 4	2.7	ՀՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները հասկանում են իրենց ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարին առնչվող պարտականությունները	Կազմակերպել ՀՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը ռիսկերի գնահատումների անցկացման թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԿԲ ՖՆ ՊԵԿ ԱՆ
	2.8	Ֆինանսական հաստատությունները և ՆՈՖԳՏՄ-ներն իրականացնում են իրենց ռիսկերին համարժեք զսպող միջոցառումներ	Մշակել ուղեցույցներ ռիսկերի գնահատման արդյունքները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ներքին քաղաքականություններում ինտեգրելու վերաբերյալ	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	4 մարդ/ 10 օր 15 օր ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ ԿԲ ՖՆ ՊԵԿ
			Կազմակերպել ՀՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը ռիսկերի գնահատման արդյունքները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ներքին քաղաքականություններում ինտեգրելու, դրանց իրականացումը մոնիտորինգի ենթարկելու և ուղղիչ միջոցառումներ ձեռնարկելու թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԿԲ ՖՆ ՊԵԿ
	2.9	Ֆինանսական հաստատությունները և ՆՈՖԳՏՄ-ներն իրականացնում են ՀՊՈՒ-ի և տեղեկատվության (այդ թվում՝ իրական շահառուների վերաբերյալ տվյալների և ընթացիկ մոնիտորինգի արդյունքների) պահպանման միջոցառումներ, ՀՊՈՒ-ն ավարտին չհասցնելու դեպքում գործարար հարաբերությունների հաստատումը մերժվում է	Կազմակերպել ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը իրական շահառուների բացահայտման և ընթացիկ մոնիտորինգի իրականացման թեմաներով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ՖՆ ՊԵԿ ԱՆ
	2.10	Ֆինանսական հաստատությունները և ՆՈՖԳՏՄ-ներն իրականացնում են հավելյալ կամ հատուկ միջոցառումներ (ա) ՔԱՌԻԱ-ների, (բ) թղթակցային բանկային հարաբերությունների, (գ) նոր տեխնոլոգիաների, (դ) դրամական փոխանցումների, (ե) ԱՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների և (զ) ՀԱԹՖ-ի կողմից որպես բարձր ռիսկային բնորոշված երկրների մասով	Մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ՝ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում տեղական ՔԱՌԻԱ-ներին և միջազգային կազմակերպություններում առանցքային գործառույթներ իրականացնող կամ իրականացրած անձանց, ինչպես նաև նրանց ընտանիքի անդամների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց ՔԱՌԻԱ-ի սահմանման մեջ ներառելու նպատակով	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	1 մարդ/20 օր 20 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ 100 օր՝ Կառավարության ԱՇԽ 100՝ ԱԺ ԱՇԽ	ՖԴԿ
			Կազմակերպել ՀՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը նախատեսված դեպքերում և իրավիճակներում հավելյալ կամ հատուկ միջոցառումների իրականացման թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԿԲ ՖՆ ԱՆ

Ուազմավարական թիվահա 5	2.11	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները կատարում են հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի կամ ահաբեկչության ֆինանսավորման հետ կապված միջոցների վերաբերյալ կասկածների մասին հաշվետվություններ ներկայացնելու պարտականությունը, գործնական միջոցներ են ձեռնարկում կասկածների բացահայտումը կանխելու համար	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը հաշվետվությունների լրացման և ներկայացման, կասկածելիության չափանիշների կիրառության, կասկածների բացահայտումը կանխելու թեմաներով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԿԲ ՖՆ ԱՆ
	2.12	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով ներդրել են ներքին հսկողության մեխանիզմներ և ընթացակարգեր (այդ թվում՝ ֆինանսական խմբերի մակարդակով), որնէ օրենսդրական կամ կարգավորման պահանջներ (օրինակ՝ ֆինանսական գաղտնիքի վերաբերյալ) չեն խոչընդոտում դրանց իրագործմանը	Ուսումնասիրել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ներքին հսկողության մեխանիզմների և ընթացակարգերի (այդ թվում՝ ֆինանսական խմբերի մակարդակով) համապատասխանությունը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ՀՀ օրենսդրությանը	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	3 մարդ/ 80 օր 30 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ
	2.13	Երկրում իրավաբանական անձանց և կազմավորումների ստեղծման ու տեսակների վերաբերյալ տեղեկատվությունը հրապարակայնորեն հասանելի է	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ	Ո/Կ
	2.14	Պատկան իրավասու մարմինները բացահայտում, գնահատում և հասկանում են երկրում ստեղծված իրավաբանական անձանց ՓԼ/ԱՖ առումով խոցելի կողմերը և ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահման հնարավոր կամ փաստացի մակարդակը	Մշակել մեթոդաբանություններ և ուղեցույցներ իրավաբանական անձանց ՓԼ/ԱՖ առումով խոցելի կողմերը և ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահման ռիսկը գնահատելու վերաբերյալ	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	3 մարդ/ 15 օր 10 օր ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ ԱՆ
			Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը իրավաբանական անձանց ՓԼ/ԱՖ առումով խոցելի կողմերը և ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահման ռիսկը գնահատելու թեմայով	Ո/Կ	Առնվազն 2 տարին 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԱՆ
	2.15	Երկրի կողմից ձեռնարկվում են միջոցներ ՓԼ/ԱՖ նպատակով իրավաբանական անձանց և կազմավորումների չարաշահումը կանխարգելելու ուղղությամբ	Մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր իրավաբանական անձանց և կազմավորումների՝ ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահումը կանխարգելելու վերաբերյալ	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	3 մարդ/ 30 օր 20 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ
			Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը իրավաբանական անձանց և կազմավորումների չարաշահումը կանխարգելելու թեմայով	Ո/Կ	Առնվազն 2 տարին 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ՊԵԿ
	2.16	Պատկան իրավասու մարմիններն ունակ են ժամանակին ձեռք բերել երկրում ստեղծված բոլոր իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ համարժեք, ստույգ ու արդիական տեղեկություններ	Հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ «Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման, իրավաբանական անձանց առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների և անհատ ձեռնարկատերերի պետական հաշվառման մասին» օրենքում նախատեսվելով՝ իրավաբանական անձանց բոլոր տեսակների հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ ձեռք բերվող	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 20 օր 20 օր- ՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ 100 օր Կառավարության ԱՇԽ 100 օր Աժ ԱՇԽ	ԱՆ ՖԴԿ

			տեղեկատվության ստույգությունը և արդիականությունը պարզելու մեխանիզմներ				
			Հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները, ըստ անհրաժեշտության կամ ընդլայնել Պետական ռեգիստրի փազրոությունները, կամ առաջարկել այլ իրավասու իրավաբանական անձանց բոլոր տեսակների հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ ձեռք բերվող տեղեկատվության ստույգությունը և արդիականությունը պարզելու համար	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 20 օր 20 օր- ՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ 100 օր - Կառավարության ԱՇԽ 100 օր ԱԺ ԱՇԽ	ԱՆ ՖԴԿ
			Իրականացնել ուսումնասիրություններ և ներկայացնել առաջարկություններ իրավաբանական անձանց բոլոր տեսակների հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ ստույգ տեղեկատվության ձեռքբերման և թարմացման մեխանիզմների ներդրման վերաբերյալ	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 20 օր 20 օր ՊՄ ԱՇԽ	ԱՆ ՖԴԿ
	2.17	Պատկան իրավասու մարմիններն ունակ են ժամանակին ձեռք բերել իրավաբանական կազմավորումների իրական շահառուների վերաբերյալ համարժեք, ստույգ ու արդիական տեղեկություններ	Ուսումնասիրել իրավաբանական կազմավորումների էությունը, ՀՀ-ում գործունեություն ծավալելու հնարավորությունները, վերջիններիս առնչվող ՓԼ/ԱՏ ռիսկերը	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 20 օր 15 օր ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ ԱՆ
	2.18	Տեղեկատվության բացահայտման պահանջները խախտող անձանց նկատմամբ կիրառվում են արդյունավետ, համաչափ ու տարհամոզիչ պատժամիջոցներ	Մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ՝ ՀՀ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքում սահմանվելով պատասխանատվության միջոցներ իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները խախտելու համար	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 20 օր 20 օր- ՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ 100 օր - Կառավարության ԱՇԽ 100 օր ԱԺ ԱՇԽ	ԱՆ ՖԴԿ
			Նշանակել պատասխանատու գերատեսչություններ իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները խախտող անձանց նկատմամբ պատժամիջոցներ կիրառելու համար	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 20 օր 20 օր- ՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ 100 օր - Կառավարության ԱՇԽ 100 օր ԱԺ ԱՇԽ	ԱՆ ՖԴԿ
			Մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները խախտող անձանց հայտնաբերելու վերաբերյալ	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 20 օր 15 օր ՊՄ ԱՇԽ	ԱՆ ՖԴԿ

Ռազմավարական նպատակ 3 (Ռազմավարական թիրախներ 6-11). ՀՀ-ում բացահայտում և խափանվում են ՓԼ/ԱՖ սպառնալիքները, հանցագործների նկատմամբ կիրառվում են պատժամիջոցներ, հանցավոր եկամուտները և ահաբեկչական ռեսուրսները բռնագրավվում են

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Գործողություններ	Առաջնահերթություն	Վերջնաժամկետ	Ռեսուրսներ	Պատասխանատուներ
Ռազմավարական թիրախ 6	3.1	Ֆինանսական հետախուզության տվյալները և այլ վերաբերելի տեղեկությունները հասանելի են և օգտագործվում են ՓԼ, նախորդող հանցագործությունների և ԱՖ գործերի նախաքննության ընթացքում ապացույցների հավաքման ու հանցավոր ճանապարհով ստացած միջոցների հետապնդման նպատակով	Ըստ անհրաժեշտության՝ հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ «Օպերատիվ հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու նպատակով	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 20 օր 20 օր- ՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ 100 օր Կառավարության ԱՇԽ 100 օր ԱԺ ԱՇԽ	ԱՆ ԳԴ ԱԱԾ ՖԴԿ
			Ուսումնասիրել «Օպերատիվ հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխությունների իրականացման ուղղությունները, ծավալը և նպատակահարմարությունը	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	4 մարդ/ 20 օր 20 օր ՊՄ ԱՇԽ 15 օր ՄՀ ԱՇԽ	ԱՆ ԳԴ ԱԱԾ ՖԴԿ
			Կազմակերպել գիտաժողովներ քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների համար ֆինանսական հետախուզության տվյալների և այլ վերաբերելի տեղեկությունների օգտագործման թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԳԴ ՔԿ ԱԱԾ ՊԵԿ ՈՍՏ ԻՆՏԵՐՊՈԼ
	3.2	Իրավասու մարմինները ստանում կամ պահանջում են հաշվետվություններ (օրինակ՝ ԿԳՀ-ներ, արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխման վերաբերյալ), որոնք պարունակում են նրանց պարտականությունները կատարելու օժանդակող վերաբերելի և ստույգ տեղեկություններ	Մշակել ուղեցույցեր հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության հաշվետվության մեջ նվազագույն անհրաժեշտ տեղեկատվությունը ներառելու վերաբերյալ	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	3 մարդ/10 օր 15 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ
			Կազմակերպել ուսուցումներ հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար գործարքներում և գործարար հարաբերություններում բարձր ռիսկի և կասկածելիության չափանիշներ բացահայտելու թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	2 օր՝ ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ
	3.3	ՖՀՄ-ի կողմից վերլուծվող և տրամադրվող տեղեկատվությունը նպաստում է իրավասու մարմինների գործառնական կարիքների բավարարմանը	Ուսումնասիրել միջազգային փորձը և պատրաստել ուղեցույց ՖԴԿ կողմից քրեական հետապնդման մարմիններին տրամադրվող տեղեկատվության օգտագործման ձևերի և եղանակների վերաբերյալ	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	2 մարդ/10 օր 15 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ 10 օր՝ ՄՀ ԱՇԽ	ՖԴԿ
			Կազմակերպել ՖԴԿ աշխատակիցների ուսուցումը ռազմավարական և գործառնական վերլուծությունների իրականացման թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	3 մարդ/ 3 օր 5 օր՝ ՊՄ ԱՇԽ	ՖԴԿ
	3.4	ՖՀՄ-ի կողմից վերլուծվող և տրամադրվող տեղեկատվությունը նպաստում է իրավասու մարմինների գործառնական կարիքների բավարարմանը Լապհովվում է ՖՀՄ-ի և իրավասու մարմինների միջև փոխանակվող և նրանց կողմից օգտագործվող տեղեկատվության	Ըստ անհրաժեշտության, հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ գործող քրեադատավարական կարգավորումներում ՓԼ/ԱՖ գործերի քննության արդյունավետության	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	8 մարդ/ 20 օր 20 օր- ՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ 100 օր Կառավարության ԱՇԽ 100 օր ԱԺ ԱՇԽ	ԱՆ ԳԴ ՔԿ ԱԱԾ ՊԵԿ ՈՍՏ ԻՆՏԵՐՊՈԼ

Իրազմավարական թիրախ 7		կոնֆիդենցիալության պահանջի կատարումը	խոչընդոտող դրույթները վերացնելու նպատակով				ՖԴԿ
			Ուսումնասիրել ՓԼ/ԱՖ գործերի քննությանը խոչընդոտող գործոններ	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	8 մարդ/ 10 օր 15 օրՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ	ՖԴԿ ԳԴ ԱՆ ՔԿ ԱԱԾ ՊԵԿ ՈՍՏ ԻՆՏԵՐՊՈԼ
			Կազմակերպել ՖԴԿ և քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը համագործակցության, տեղեկատվության փոխանակման, քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների կողմից ՖԴԿ տրամադրած տեղեկատվության օգտագործման և փոխանակվող կամ օգտագործվող տեղեկատվության կոնֆիդենցիալության ապահովման թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԳԴ ՔԿ ԱԱԾ ՊԵԿ ՈՍՏ ԻՆՏԵՐՊՈԼ
	3.5	Ապահովվում է պոտենցիալ ՓԼ գործերի հայտնաբերումը և նախաքննությունը (այդ թվում՝ զուգահեռ ֆինանսական քննության միջոցով)	Ուսումնասիրել ծանր հանցագործությունների դեպքում մեղադրյալ կողմից գույքի օրինականության ապացուցման ինստիտուտի ՀՀ-ում ներդրման հնարավորությունները, Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից որոշված մեկ երկրի մոդելով	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	5 մարդ/ 20 օր 15 օր ՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ	ԱՆ ՖԴԿ ԳԴ
			Կազմակերպել քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը պոտենցիալ ՓԼ գործերի հայտնաբերման և նախաքննության, այդ թվում՝ զուգահեռ ֆինանսական քննության իրականացման թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԳԴ ՔԿ ԱԱԾ ՊԵԿ ՈՍՏ ԻՆՏԵՐՊՈԼ
	3.6	ՓԼ հետ կապված գործունեության տեսակների նախաքննությունը և քրեական հետապնդումը համահունչ են երկրում առկա սպառնալիքներին, ռիսկայնության ընդհանուր նկարագրի գնահատականին և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականություններին	Կազմակերպել քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ գնահատումների արդյունքների և դրանց կիրառության թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԳԴ ՔԿ ԱԱԾ ՊԵԿ ՈՍՏ ԻՆՏԵՐՊՈԼ
	3.7	ՓԼ գործերի տարբեր տեսակներ (օրինակ՝ այլ երկրում կատարված նախորդող հանցագործություններ, երրորդ անձանց կողմից լվացում, միայն ՓԼ հանցակազմով գործեր) ենթարկվում են քրեական հետապնդման, և հանցագործները դատապարտվում են	Լրամշակել ՓԼ գործերի քննության ուղեցուցը դրանում ներառելով այլ երկրում կատարված նախորդող հանցագործությունների, երրորդ անձանց կողմից լվացման, միայն ՓԼ հանցակազմով գործերի քննության առանձնահատկությունների վերաբերյալ դրույթներ	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	2 մարդ/ 10 օր 15 օր ՊՄ ԱՇԽ .	ԳԴ ՖԴԿ
			Կազմակերպել քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը ՓԼ գործերի տարբեր տեսակների քննության առանձնահատկությունների թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԳԴ ՔԿ ԱԱԾ ՊԵԿ

Ինքնակազմակերպության թիվ	Կատեգորիա	Տարածք	Կատարող	Կատարման ժամկետ	Կատարման արդյունք	Միջոցառման արդյունք
3.8	ՓԼ հանցագործությունների համար դատապարտված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցները արդյունավետ, համաչափ և տարիամոզիչ են	• ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքով սահմանել իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության ինստիտուտը	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	8 մարդ/ 20 օր 20 օր- ՊՄ ԱՀԽ 10 օր ՄՀ ԱՀԽ 100 օր - Կառավարության ԱՀԽ 100 օր ԱԺ ԱՀԽ	ԱՆ
	Երկիրը կիրառում է քրեական արդարադատության այլ միջոցներ այն դեպքերում, երբ ՓԼ գործով իրականացվել է նախաքննություն, սակայն հիմնավոր պատճառներով հնարավոր չէ փողերի լվացման համար դատավճիռ կայացնել	• Ոստիկանները քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցների, մասնավորապես՝ առանց մեղադրական դատավճռի հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի բռնագանձման ինստիտուտի ՀՀ-ում ներդրման ուղիները, մոդելը Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից որոշված մեկ երկրի փորձով	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	4 մարդ/ 20 օր 15 ՊՄ ԱՀԽ 10 օր ՄՀ ԱՀԽ	ԱՆ ՊԵԿ ԳԴ ՖԴԿ
	Նման այլընտրանքային միջոցները չեն նվազեցնում ՓԼ հանցագործությունների քրեական հետապնդման և դատավճիռների կայացման կարևորությունը և չեն փոխարինում դրանց					
3.10	Հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի, հանցագործության գործիքների և համարժեք գույքի բռնագրավումը դիտարկվում է որպես իրականացվող քաղաքականությունների նպատակ	• Ոստիկանները ՓԼ և նախորդող հանցագործությունների դատավճիռներով հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի, հանցագործության գործիքների և համարժեք գույքի բռնագրավման պրակտիկան առնվազն 2 տարվա կտրվածքով	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	9 մարդ/ 15 օր 15 օր ՊՄ ԱՀԽ 10 օր ՄՀ ԱՀԽ	ՖԴԿ ԳԴ ՔԿ ԱԱԾ ՊԵԿ ՈՍՏ ԻՆՏԵՐՊՈԼ ԱՆ ՎԴ
		• Կազմակերպել գիտաժողովներ, ուսուցումներ քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների, դատավորների ինչպես նաև այլ իրավասու գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի, հանցագործության գործիքների և համարժեք գույքի բռնագրավման պրակտիկան բարելավելու թեմայով	Ո/Կ	Առնվազն 2 տարին 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՀԽ	ԳԴ ՔԿ ԱԱԾ ՊԵԿ ՈՍՏ ԻՆՏԵՐՊՈԼ ՎԴ ՖԴԿ
	Իրավասու մարմինները բռնագրավում են (այդ թվում՝ վերադարձնելու, բաշխելու և փոխհատուցելու համար) հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքը, հանցագործության գործիքները կամ համարժեք գույքը, այդ թվում՝ տվյալ երկրում և այլ երկրներում կատարված նախորդող հանցագործությունների դեպքում և այլ երկրներ տեղափոխված միջոցների մասով	• Ոստիկանները գործող պրակտիկան և ըստ անհրաժեշտության մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքը, հանցագործության գործիքները կամ համարժեք գույքը բռնագրավելու վերաբերյալ, այդ թվում՝ տվյալ երկրում և այլ երկրներում կատարված նախորդող հանցագործությունների դեպքում և այլ երկրներ տեղափոխված միջոցների մասով	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	8 մարդ/15 օր 15 օր ՊՄ ԱՀԽ	ԳԴ ՔԿ ԱԱԾ ՊԵԿ ԱՆ ՎԴ ՖԴԿ
	Արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի ներկայացման կամ կեղծ տեղեկությունների բացահայտման հիմքով բռնագրավումը սահմանափակ/մաքսային կամ	• Մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի կամ կեղծ տեղեկությունների բացահայտման	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	4 մարդ/ 15 օր 15 օր ՊՄ ԱՀԽ	ՊԵԿ ՖԴԿ

Ուսումնական թիվ 9		այլ պատկան մարմինների կողմից կիրառվում է որպես արդյունավետ, համաչափ և տարհամոզիչ պատժամիջոց	վերաբերյալ				
			Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի կամ կեղծ տեղեկությունների բացահայտման թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՊԵԿ ՖԴԿ
	3.13	Բռնագրավման ցուցանիշները համապատասխանում են ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի գնահատումների արդյունքներին և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականություններին ու առաջնահերթություններին	Կազմակերպել շահագրգիռ աշխատակիցների ուսուցումը ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ գնահատումների արդյունքների թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	2 օր՝ ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ
	3.14	ԱՖ գործունեության տարբեր տեսակներ (օրինակ՝ միջոցների հավաքագրում, տեղափոխում և օգտագործում) ենթարկվում են քրեական հետապնդման, և հանցագործները դատապարտվում են, ինչը համահունչ է երկրում ԱՖ ռիսկայնության ընդհանուր նկարագրի գնահատականին	- ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի նախագծով սահմանել պատասխանատվություն ահաբեկչական գործողություններ իրականացնելու, ծրագրելու, նախապատրաստելու կամ այդպիսի գործողություններին մասնակցելու, ինչպես նաև ահաբեկչության հմտություններ սովորեցնելու կամ սովորելու, նպատակով ճամփորդելու համար - Վավերացրել «Օդանավերի անօրինական զավթման դեմ պայքարի մասին» կոնվենցիայի 2010թ.-ի Լրացուցիչ արձանագրությունը և «Միջազգային քաղաքացիական ավիացիայի դեմ ուղղված անօրինական գործողությունների դեմ պայքարի մասին» 2010թ.-ի կոնվենցիան, կամ նշված կոնվենցիաներով ահաբեկչության դիսպոզիցիայի տարրերը արտացոլել ՀՀ քրեական օրենսգրքում	Միջին	2020թ. դեկտեմբեր	4 մարդ/ 20 օր 20 օր- ՊՄ ԱՇԽ 10 օր ՄՀ ԱՇԽ 100 օր Կառավարության ԱՇԽ 100 օր ԱԺ ԱՇԽ	ԱՆ ԳԴ ՖԴԿ ԱԳՆ
	3.15	Ապահովվում է ԱՖ գործերի հայտնաբերումը և նախաքննությունը, բացահայտվում է ահաբեկչությունը ֆինանսավորողների ունեցած որոշակի դերը	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը ԱՖ տարբեր տեսակների նախաքննության և քրեական առանձնահատկությունների, ինչպես նաև երկրում ԱՖ ռիսկի ընդհանուր պատկերի թեմայով	Ո/Կ	Առնվազն 2 տարին 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ԳԴ ԱԱԾ ՖԴԿ
	3.16	ԱՖ նախաքննությունն ինտեգրված է ահաբեկչության դեմ պայքարի ազգային ռազմավարություններին և իրականացվող նախաքննություններին (օրինակ՝ ահաբեկիչների, ահաբեկչական կազմակերպությունների և ահաբեկչության	Ուսումնասիրել ԱՖ գործերի քննության ուղեցույց մշակելու անհրաժեշտությունը	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	3 մարդ/ 10 օր 10 օր ՊՄ ԱՇԽ	ԳԴ ԱԱԾ ՖԴԿ

		աջակցող ցանցերի հայտնաբերման ու ցուցական տեսանկյունից) և օժանդակում է դրանց					
	3.17	ԱՖ հանցագործությունների համար դատապարտված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցները արդյունավետ, համաչափ և տարհամոզիչ են	• ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքով սահմանել իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության ինստիտուտը	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	• 8 մարդ/ 20 օր • 20 օր- ՊՄ ԱՇԽ • 10 օր ՄՀ ԱՇԽ • 100 օր • Կառավարության ԱՇԽ • 100 օր ԱԺ ԱՇԽ	ԱՆ
	3.18	ԱՖ դեմ պայքարի նպատակով կիրառվում են քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցներ ԱՖ-ին առնչվող գործունեությունը խափանելու համար այն դեպքերում, երբ գործնականում հնարավոր չէ ԱՖ-ի համար դատավճիռ կայացնել	• Ուսումնասիրել քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցների, մասնավորապես՝ առանց մեղադրական դատավճռի հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի բռնագանձման ինստիտուտի ՀՀ-ում ներդրման ուղիները, մոդելը Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից որոշված մեկ երկրի մոդելով	Բարձր	2019թ. դեկտեմբեր	• 4 մարդ/ 20 օր • 15 ՊՄ ԱՇԽ • 10 օր ՄՀ ԱՇԽ	ԱՆ ՊԵԿ ԳԴ ՖԴԿ
Կազմակերպության թիվը 10	3.19	Երկրորդ անհապաղ իմպլեմենտացնում է (ա) ՄԱԿ ԱԽ 1267 բանաձևով և դրա հաջորդող բանաձևերով, և (բ) ՄԱԿ ԱԽ 1373 բանաձևով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները (վերազգային կամ ազգային մակարդակով, երկրի նախաձեռնությամբ կամ մեկ այլ երկրի պահանջով՝ այն ուսումնասիրելուց և ընթացք տալուց հետո)	• Կազմակերպել հաշվետվություն տրամադրող անձանց և ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը (ա) ՄԱԿ ԱԽ 1267 բանաձևով և դրա հաջորդող բանաձևերով, և (բ) ՄԱԿ ԱԽ 1373 բանաձևով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցներն անհապաղ իմպլեմենտացնելու թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	• 2 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ
	3.20	Երկիրը ռիսկահենք մոտեցման ներքո ձեռնարկում է հասցեական և համաչափ միջոցներ այն ՇՄՆԶԿ-ների նկատմամբ, որոնք գնահատվել են որպես խոցելի ահաբեկիչների կողմից չարաշահման ռիսկի նկատմամբ	• Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների և ՈԱԿ-ների աշխատակիցների ուսուցումը ահաբեկչության ֆինանսավորման նպատակով չարաշահման և կանխարգելիչ միջոցառումների թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	• 2 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ՊԵԿ
	3.21	Ահաբեկիչները, ահաբեկչական կազմակերպությունները և ահաբեկչությունը ֆինանսավորողները (քրեական, քաղաքացիական կամ վարչական վարույթների միջոցով) զրկվում են ԱՖ գործունեությանն առնչվող ակտիվներից և գործիքներից	• Ուսումնասիրել միջազգային փորձը ահաբեկչական կազմակերպություններին և ահաբեկչությունը ֆինանսավորողներին և նրանց պատկանող ԱՖ գործունեությանն առնչվող ակտիվները և գործիքները հայտնաբերելու և բռնագրավելու վերաբերյալ • Ուսումնասիրության արդյունքներով դիտարկել ԱՖ գործերի քննության ուղեցույց մշակելու և դրանում համապատասխան նյութեր զետեղելու հարցը	Միջին	2021թ. դեկտեմբեր	• 3 մարդ/ 10 օր • 10 օր ՊՄ ԱՇԽ	ԳԴ ԱԱԾ ՖԴԿ
	3.22	3.19-3.21 կետերում նկարագրված միջոցառումները համահունչ են երկրում ԱՖ ռիսկայնության ընդհանուր նկարագրի գնահատականին	• Կազմակերպել շահագրգիռ գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը երկրում ԱՖ ռիսկի ընդհանուր պատկերի իրազեկման և արդյունքների կիրառության թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	• 2 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ

Դազմավարական թիրախ 11	3.23	Երկրորդ անհապաղ իմպլեմենտացնում է ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի վերաբերյալ ՄԱԿ ԱԽ բանաձևերով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները	Կազմակերպել իրավասու պետական մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի վերաբերյալ ՄԱԿ ԱԽ բանաձևերով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները և դրանց իմպլեմենտացումը թեմայով	Ո/Կ	Առնվազն 2 տարին 1 անգամ	5 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ ԱԱԾ
	3.24	Ցուցակված անձանց և կազմակերպությունների (ինչպես նաև նրանց անունից կամ ցուցումով գործող անձանց) միջոցները կամ այլ ակտիվները հայտնաբերվում են, ապահովվում է այդ անձանց կամ կազմակերպությունների կողմից ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող գործարքների կանխարգելումը	Կազմակերպել հաշվետվություն տրամադրող անձանց և ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի միջոցառումների թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	2 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ
	3.25	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները կատարում են ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների պահանջները և հասկանում դրանց ներքո իրենց պարտականությունները	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող պարտականությունների թեմայով	Ո/Կ	Տարեկան առնվազն 1 անգամ	2 օր ուսուցողի ԱՇԽ	ՖԴԿ
	3.26	Պատկան իրավասու մարմինները մոնիտորինգ են իրականացնում ու ապահովում ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների շրջանակում ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների պարտականությունների կատարումը	Ուսումնասիրել ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների շրջանակում ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների պարտականությունների կատարման մակարդակը	Ցածր	2021թ. դեկտեմբեր	4 մարդ/ 10 օր 15 օր ՊՄ ԱՇԽ	ԿԲ ՖԴԿ ԱՆ ՊԵԿ

Հավելված 3. ՀՀ 2019-2021թթ. ՓԼ/ԱՖ/ԶՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի ազգային ռազմավարության գործողությունների ծրագրի իրագործման մոնիտորինգի գործիք

Ռազմավարական վերջնականատակ. ՀՀ ֆինանսական համակարգը և, ավելի լայն իմաստով, տնտեսությունը պաշտպանված են փողերի լվացման, ահաբեկչության ֆինանսավորման և զանգվածային ոչնչացման զենքի տարածման ֆինանսավորման ռիսկերից, ինչը նպաստում է ֆինանսական հատվածի ամբողջականության բարելավմանը և բարձրացնում դրա ապահովության ու անվտանգության մակարդակը

Ռազմավարական նպատակ 1 (Ռազմավարական թիրախներ 1-2). ՀՀ-ում քաղաքականությունների ներպետական համակարգման և միջազգային համագործակցության միջոցով հասկանում և զսպում են ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Գործողություններ	Գնահատման չափանիշներ		Հայտնաբերված խոչընդոտներ	Ճշգրտող միջոցառումներ	Իրագործման կարգավիճակ
				Որակական	Քանակական			
Ռազմավարական թիրախ 1	1.1	Հստակ պատկերացում ունենալ երկրում առկա ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի մասին	- Ուսումնասիրել ազգային ռիսկերի գնահատման միջազգային փորձը - Ըստ անհրաժեշտության, հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել ազգային ռիսկերի գնահատման նոր մեթոդաբանություն - Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը ռիսկերի գնահատումներ անցկացնելու թեմայով	ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ պատկերացումները	Ռիսկերի գնահատման պաշտոնական հաշվետվությունների առկայությունը			
	1.2	Ապահովել ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականությունների ու միջոցառումների առկայությունը՝ բացահայտված ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը զսպելու համար	Ուսումնասիրել ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականությունների և միջոցառումների համապատասխանությունը երկրում առկա ՓԼ/ԱՖ ռիսկերին	ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում իրագործվող քաղաքականության համակարգումը	ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պաշտոնական քաղաքականությունների առկայությունը			
	1.3	Պատշաճ կերպով օգտագործել ռիսկերի գնահատումների արդյունքները՝ բացառությունները հիմնավորելու և բարձր ռիսկային սցենարների դեպքում հավելյալ կամ ցածր ռիսկային սցենարների դեպքում պարզեցված միջոցառումներ իրականացնելու համար	- Ըստ անհրաժեշտության, հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները կատարել փոփոխություններ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով և Կանոնակարգում - Ստեղծել աշխատանքային խումբ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով և Կանոնակարգով նախատեսված բարձր և ցածր ռիսկերի	Ռիսկերի գնահատման արդյունքների օգտագործման պրակտիկան	Ո/Կ			

			չափանիշների և դիսկերի ազգային գնահատման արդյունքների համապատասխանությունը պարզելու նպատակով Մշակել «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքով և Կանոնակարգով նախատեսված բարձր և ցածր դիսկերի չափանիշների և դիսկերի ազգային գնահատման արդյունքների համապատասխանությունը պարզելու նպատակով իրականացվող ուսումնասիրությունների մեթոդաբանություն					
	1.4	Ապահովել իրավասու մարմինների և ԻԿՄ-ների նպատակների ու գործողությունների համահունչությունը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի իրագործվող ազգային քաղաքականություններին և ՓԼ/ԱՖ բացահայտված դիսկերին	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների իրազեկմանն ուղղված միջոցառումներ երկրում առկա ՓԼ/ԱՖ դիսկերի և միտումների վերաբերյալ	Ռիսկերին և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի քաղաքականություններին գործողությունների համահունչությունը	Ո/Կ			
	1.5	Ապահովել ՓԼ/ԱՖ, իսկ համապատասխան դեպքերում նաև՝ ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարին ուղղված քաղաքականությունների ու միջոցառումների մշակման և իրագործման հարցերում իրավասու մարմինների և ԻԿՄ-ների համագործակցությունն ու համակարգումը	Ուսումնասիրել ՀՀ-ում ՓԼ/ԱՖ/ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի համակարգի մասնկաիցների միջև համագործակցության մակարդակը և ըստ անհրաժեշտության ձեռնարկել համագործակցության զարգացմանն ուղղված միջոցառումներ	Իրավասու մարմինների միջև համագործակցության և համակարգման պրակտիկան	Համագործակցության համաձայնագրերի առկայությունը			
	1.6	Ապահովել ֆինանսական հաստատությունների, ՆՈՖԳՏՄ-ների և այլ հատվածների իրազեկվածությունը ՓԼ/ԱՖ դիսկերի ազգային մակարդակով գնահատման համապատասխան արդյունքներին	- Լրամշակել «Առցանց ուսուցման համակարգ»-ը՝ ներառելով թեմա ներ ազգային դիսկերի գնահատման արդյունքների, նմանատիպ գնահատումներ իրականացնելու կարևորության, հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից այդ գնահատումների արդյունքների օգտագործմանն ուղղվածությունների վերաբերյալ - Կազմակերպել ուսուցում հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար ազգային դիսկերի գնահատման արդյունքների վերաբերյալ	Ռիսկերի վերաբերյալ իրազեկվածությունը	Ո/Կ			

Ուսումնական թիվ 2	1.7	Կառուցողական կերպով, ժամանակին և որակով արձագանքել միջազգային համագործակցության շրջանակում փոխադարձ իրավական օգնության և հանձնման հարցումներին	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը փոխադարձ իրավական օգնության և հանձնման հարցումներին արձագանքելու թեմայով	Պատասխանների որակը Պատասխանների ժամանակին տրամադրումը	Ստացված հարցումների քանակը		
	1.8	Պատշաճ կերպով և ժամանակին դիմել միջազգային համագործակցության շրջանակում իրավական օգնություն ստանալու համար՝ ներպետական մակարդակով քննվող ՓԼ/ԱՖ գործերի մասով	- Ուսումնասիրել գործող պրակտիկան և ըստ անհրաժեշտության մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր միջազգային իրավական օգնություն ստանալու նպատակով դիմելու համար - Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը միջազգային իրավական օգնություն ստանալու նպատակով դիմելու թեմայով	Պատասխանների օգտակարությունը Պատասխանների ժամանակին ստացումը	Ուղարկված հարցումների քանակը		
	1.9	Կառուցողական կերպով, ժամանակին և որակով տրամադրել միջազգային համագործակցության այլ ձևերի շրջանակում խնդրարկվող օգնությունը՝ ֆինանսական հետախուզության տվյալների և վերահսկողական, իրավապահ կամ այլ բնույթի տեղեկություններ փոխանակելու միջոցով	Ուսումնասիրել միջազգային համագործակցության այլ ձևերի շրջանակում խնդրարկվող օգնության որակը, և, ըստ անհրաժեշտության, ձեռնարկել միջոցառումներ ֆինանսական հետախուզության տվյալների և վերահսկողական, իրավապահ կամ այլ բնույթի տեղեկություններ փոխանակման պրակտիկան բարելավելու ուղղությամբ	Փոխանակված տեղեկատվության որակը Փոխանակված տեղեկատվության ժամանակին լինելը	Տեղեկատվության փոխանակման դեպքերի քանակը		
	1.10	Պատշաճ կերպով և ժամանակին դիմել միջազգային համագործակցության այլ ձևերի շրջանակում օգնություն ստանալու համար՝ ֆինանսական հետախուզության տվյալների և վերահսկողական, իրավապահ կամ այլ բնույթի տեղեկություններ փոխանակելու միջոցով	Ո/Կ	Փոխանակված տեղեկատվության որակը Փոխանակված տեղեկատվության ժամանակին լինելը	Տեղեկատվության փոխանակման դեպքերի քանակը		
	1.11	Իրավաբանական անձանց և կազմավորումների հիմնական հատկորոշիչների ու իրական շահառուների վերաբերյալ տեղեկություններ ձեռք բերելու և փոխանակելու նպատակով ներկայացնել հարցումներ և պատասխանել դրանց	Ո/Կ	Փոխանակված տեղեկատվության որակը Փոխանակված տեղեկատվության ժամանակին լինելը	Ստացված և պատասխան տրված հարցումների քանակը		

Ռազմավարական նպատակ 2 (Ռազմավարական թիրախներ 3-5). ՀՀ-ում կանխարգելում, հայտնաբերում և հաշվետվություններ են տրամադրվում հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի և ահաբեկչության օժանդակությանն ուղղվող ֆինանսական միջոցների վերաբերյալ

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Գործողություններ	Գնահատման չափանիշներ		Հայտնաբերված խոչընդոտներ	Ճշգրտող միջոցառումներ	Իրագործման կարգավիճակ
				Որակական	Քանակական			
Ռազմավարական թիրախ 3	2.1	Վերահսկողների կամ այլ մարմինների կողմից կիրառվող լիցենզավորման, գրանցման կամ հսկողական այլ մեխանիզմները կանխում են հանցագործների կամ նրանց հետ փոխկապակցված անձանց կողմից ֆինանսական հաստատությունների կամ ՆՈՖԳՏՄ-ների կապիտալում նշանակալից մասնակցություն կամ վերահսկիչ բաժնեմաս ձեռք բերելը, կամ այդպիսի մասնակցության կամ բաժնեմասի իրական շահառու լինելը, կամ կառավարման գործառույթ կատարելը կանխարգելելու նպատակով	Ըստ անհրաժեշտության, հիմք ընդունելով ուսումնասիրության արդյունքները, Մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ ոչ ֆինանսական հաստատությունների (անշարժ գույքի գործակալներ, թանկարժեք մետաղների և քարերի դիլերներ, իրավաբաններ և հաշվապահներ) գործունեությունը կարգավորող իրավական ակտերում հանցագործների կամ նրանց հետ փոխկապակցված անձանց կողմից նշանակալից մասնակցություն կամ վերահսկիչ բաժնեմաս ձեռք բերելը, կամ այդպիսի մասնակցության կամ բաժնեմասի իրական շահառու լինելը, կամ կառավարման գործառույթ կատարելը կանխարգելելու նպատակով	Շուկա մուտքի կանոնների կիրառության պրակտիկան	Բացահայտված խախտումների տեսակները և քանակը			
			Ուսումնասիրել միջազգային փորձը ոչ ֆինանսական հաստատություններում հանցագործների կողմից կապիտալում նշանակալից մասնակցություն կամ վերահսկիչ բաժնեմաս ունենալը, կամ այդպիսի մասնակցության կամ բաժնեմասի իրական շահառու լինելը, կամ կառավարման գործառույթ կատարելը կանխելու վերաբերյալ					
	2.2	Վերահսկողները բացահայտում և հասկանում են ֆինանսական և այլ հատվածներում առկա ՓԼ/ԱՖ դիսկերը ընդհանուր առմամբ, ըստ տարբեր հատվածների և ըստ հաստատությունների տեսակների, ինչպես նաև ըստ առանձին հաստատությունների	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը ոլորտային ՓԼ/ԱՖ դիսկերի գնահատումներ անցկացնելու (կամ դրանց արդյունքներն օգտագործելու) թեմայով	Ֆինանսական և այլ հատվածներում ՓԼ/ԱՖ դիսկերի վերաբերյալ պատկերացումները	Ո/Կ			
	2.3	Ռիսկերը գսպելու տեսանկյունից, վերահսկողներին հաջողվում է դիսկահենք մոտեցման ներքո վերահսկել կամ մոնիտորինգի ենթարկել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցում դիսկահենք վերահսկողություն իրականացնելու թեմայով	ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանությամբ աստիճանի վերաբերյալ	Ո/Կ			

		ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանության աստիճանը		պատկերացումները				
2.4		Առկա է ուղղիչ միջոցներ ձեռնարկելու և/կամ արդյունավետ, համաչափ ու տարիամոզիչ պատժամիջոցներ կիրառելու պրակտիկա	- Ուսումնասիրության արդյունքներով, ըստ անհրաժեշտության սահմանել ՖԱԹՖ-ի կողմից նախատեսված ՆՈՖԳՏՄ-ների ավագ ղեկավարության և տնօրենների նկատմամբ պատժամիջոցներ կիրառելու իրավական հիմքեր - Ուսումնասիրել միջազգային փորձը ՖԱԹՖ-ի կողմից նախատեսված ՆՈՖԳՏՄ-ների ավագ ղեկավարության և տնօրենների նկատմամբ ուղղիչ միջոցների և պատժամիջոցների կիրառության վերաբերյալ	Ուղղիչ միջոցների և պատժամիջոցների կիրառության պրակտիկան	Կիրառված պատժամիջոցների տեսակները և քանակը			
2.5		Վերահսկողները կարողանում են ի ցույց դնել իրենց գործողությունների ազդեցությունը ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանության վրա	Ուսումնասիրել վերահսկողական միջոցառումների ազդեցությունը ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանության վրա	Վերահսկողության որակը	Բացահայտված խախտումների տեսակները և քանակը			
2.6		Վերահսկողները նպաստում են ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների կողմից ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի մասով նրանց պարտականությունների ու ՓԼ/ԱՖ դիսկերի վերաբերյալ հստակ պատկերացումների ձևավորմանը	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ոլորտում պարտականությունների և ՓԼ/ԱՖ դիսկերի թեմայով	ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի մասով պարտականությունների ու ՓԼ/ԱՖ դիսկերի վերաբերյալ իրազեկման պրակտիկան	Ո/Կ			
Ռազմավարական թիրախ 4	2.7	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները հասկանում են իրենց ՓԼ/ԱՖ դիսկերը և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարին առնչվող պարտականությունները	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը դիսկերի գնահատումների անցկացման թեմայով	ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի մասով պարտականությունների ու ՓԼ/ԱՖ դիսկերի վերաբերյալ պատկերացումները	Որիսկերի գնահատման պաշտոնական հաշվետվությունների առկայությունը			
	2.8	Ֆինանսական հաստատությունները և ՆՈՖԳՏՄ-ներն իրականացնում են իրենց դիսկերին համարժեք զսպող միջոցառումներ	- Մշակել ուղեցույցներ դիսկերի գնահատման արդյունքները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ներքին քաղաքականություններում ինտեգրելու վերաբերյալ - Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը դիսկերի գնահատման արդյունքները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ներքին քաղաքականություններում ինտեգրելու, դրանց իրականացումը մոնիտորինգի ենթարկելու և ուղղիչ միջոցառումներ ձեռնարկելու թեմայով	Զսպող միջոցառումների կիրառության պրակտիկան	Ո/Կ			

2.9	Ֆինանսական հաստատությունները և ՆՈՖԳՏՄ-ներն իրականացնում են ՀՊՈՒ-ի և տեղեկատվության (այդ թվում՝ իրական շահառուների վերաբերյալ տվյալների և ընթացիկ մոնիտորինգի արդյունքների) պահպանման միջոցառումներ, ՀՊՈՒ-ն ավարտին չհասցնելու դեպքում գործարար հարաբերությունների հաստատումը մերժվում է	Կազմակերպել ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը իրական շահառուների բացահայտման և ընթացիկ մոնիտորինգի իրականացման թեմաներով	ՀՊՈՒ և տվյալների պահպանման միջոցառումների կիրառության պրակտիկան	Բացահայտված խախտումների տեսակները և քանակը			
2.10	Ֆինանսական հաստատությունները և ՆՈՖԳՏՄ-ներն իրականացնում են հավելյալ կամ հատուկ միջոցառումներ (ա) ՔԱՈՒԱ-ների, (բ) թղթակցային բանկային հարաբերությունների, (գ) նոր տեխնոլոգիաների, (դ) դրամական փոխանցումների, (ե) ԱՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների և (զ) ՖԱԹՖ-ի կողմից որպես բարձր ռիսկային բնորոշված երկրների մասով	- Մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ՝ «Փողերի լվացման և ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի մասին» ՀՀ օրենքում տեղական ՔԱՈՒԱ-ներին և միջազգային կազմակերպություններում առանցքային գործառույթներ իրականացնող կամ իրականացրած անձանց, ինչպես նաև նրանց ընտանիքի անդամների և նրանց հետ փոխկապակցված անձանց ՔԱՈՒԱ-ի սահմանման մեջ ներառելու նպատակով - Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը նախատեսված դեպքերում և իրավիճակներում հավելյալ կամ հատուկ միջոցառումների իրականացման թեմայով	Հավելյալ և հատուկ միջոցառումների կիրառության պրակտիկան	Բացահայտված խախտումների տեսակները և քանակը			
2.11	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները կատարում են հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի կամ ահաբեկչության ֆինանսավորման հետ կապված միջոցների վերաբերյալ կասկածների մասին հաշվետվություններ ներկայացնելու պարտականությունը, գործնական միջոցներ են ձեռնարկում կասկածների բացահայտումը կանխելու համար	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը հաշվետվությունների լրացման և ներկայացման, կասկածելիության չափանիշների կիրառության, կասկածների բացահայտումը կանխելու թեմաներով	Ներկայացված հաշվետվությունների որակը	Ներկայացված հաշվետվությունների քանակը Կասկածների բացահայտման դեպքերի քանակը			
2.12	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի պահանջներին համապատասխանությունն ապահովելու նպատակով ներդրել են ներքին հսկողության մեխանիզմներ և	Ուսումնասիրել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ներքին հսկողության մեխանիզմների և ընթացակարգերի (այդ թվում՝ ֆինանսական խմբերի մակարդակով) համապատասխանությունը	Ներքին հսկողության մեխանիզմների և ընթացակարգերի կիրառության պրակտիկան	Բացահայտված խախտումների տեսակները և քանակը			

		ընթացակարգեր (այդ թվում՝ ֆինանսական խմբերի մակարդակով), որնէ օրենսդրական կամ կարգավորման պահանջներ (օրինակ՝ ֆինանսական գաղտնիքի վերաբերյալ) չեն խոչընդոտում դրանց իրագործմանը	ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ՀՀ օրենսդրությանը					
Ռազմավարական թիրախ 5	2.13	Երկրում իրավաբանական անձանց և կազմավորումների ստեղծման ու տեսակների վերաբերյալ տեղեկատվությունը հրապարակայնորեն հասանելի է	Ո/Կ	Ո/Կ	Տեղեկատվության առկայությունը			
	2.14	Պատկան իրավասու մարմինները բացահայտում, գնահատում և հասկանում են երկրում ստեղծված իրավաբանական անձանց ՓԼ/ԱՖ առումով խոցելի կողմերը և ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահման հնարավոր կամ փաստացի մակարդակը	- Մշակել մեթոդաբանություններ և ուղեցույցներ իրավաբանական անձանց ՓԼ/ԱՖ առումով խոցելի կողմերը և ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահման դիսկը գնահատելու վերաբերյալ - Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը իրավաբանական անձանց ՓԼ/ԱՖ առումով խոցելի կողմերը և ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահման դիսկը գնահատելու թեմայով	Իրավաբանական անձանց փաստացի կամ հնարավոր չարաշահման վերաբերյալ պատկերացումները	Ռիսկերի գնահատման պաշտոնական հաշվետվությունների առկայությունը			
	2.15	Երկրի կողմից ձեռնարկվում են միջոցներ ՓԼ/ԱՖ նպատակով իրավաբանական անձանց և կազմավորումների չարաշահումը կանխարգելելու ուղղությամբ	- Մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր իրավաբանական անձանց և կազմավորումների՝ ՓԼ/ԱՖ նպատակով չարաշահումը կանխարգելելու վերաբերյալ - Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը իրավաբանական անձանց և կազմավորումների չարաշահումը կանխարգելելու թեմայով	Կանխարգելման նպատակով կիրառվող գործիքների և միջոցառումների կիրառության պրակտիկան	Չարաշահման բացահայտված դեպքերի քանակը			
	2.16	Պատկան իրավասու մարմիններն ունակ են ժամանակին ձեռք բերել երկրում ստեղծված բոլոր իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ համարժեք, ստույգ ու արդիական տեղեկություններ	Հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ «Իրավաբանական անձանց պետական գրանցման, իրավաբանական անձանց առանձնացված ստորաբաժանումների, հիմնարկների և անհատ ձեռնարկատերերի պետական հաշվառման մասին» օրենքում նախատեսելով՝ իրավաբանական	Բոլոր իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ տեղեկությունների առկայությունը	Ո/Կ			

			անձանց բոլոր տեսակների հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ ձեռք բերվող տեղեկատվության ստույգությունը և արդիականությունը պարզելու մեխանիզմներ - Հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները, ըստ անհրաժեշտության կամ ընդլայնել Պետական ռեգիստրի լիազորությունները, կամ առաջարկել այլ իրավասու իրավաբանական անձանց բոլոր տեսակների հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ ձեռք բերվող տեղեկատվության ստույգությունը և արդիականությունը պարզելու համար - Իրականացնել ուսումնասիրություններ և ներկայացնել առաջարկություններ իրավաբանական անձանց բոլոր տեսակների հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ ստույգ տեղեկատվության ձեռքբերման և թարմացման մեխանիզմների ներդրման վերաբերյալ					
2.17	Պատկան իրավասու մարմիններն ունակ են ժամանակին ձեռք բերել իրավաբանական կազմավորումների իրական շահառուների վերաբերյալ համարժեք, ստույգ ու արդիական տեղեկություններ	Ուսումնասիրել իրավաբանական կազմավորումների էությունը, ՀՀ-ում գործունեություն ծավալելու հնարավորությունները, վերջիններիս առնչվող ՓԼ/ԱՖ ռիսկերը	Բոլոր իրավաբանական կազմավորումների իրական շահառուների վերաբերյալ տեղեկությունների որակը	Ո/Կ				
2.18	Տեղեկատվության բացահայտման պահանջները խախտող անձանց նկատմամբ կիրառվում են արդյունավետ, համաչափ ու տարհամոզիչ պատժամիջոցներ	- Մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ՝ ՀՀ Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ օրենսգրքում սահմանելով պատասխանատվության միջոցներ իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները խախտելու համար - Նշանակել պատասխանատու գերատեսչություններ	Իրական շահառուների վերաբերյալ պահանջներին իրավաբանական անձանց և կազմավորումների համապատասխանությամբ և աստիճանը	Բացահայտված խախտումների տեսակները և քանակը				

		իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները խախտող անձանց նկատմամբ պատժամիջոցներ կիրառելու համար					
		Մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները խախտող անձանց հայտնաբերելու վերաբերյալ					
		Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը իրավաբանական անձանց հիմնական հատկորոշիչների և իրական շահառուների վերաբերյալ օրենսդրական պահանջները խախտող անձանց հայտնաբերելու թեմայով					

Ռազմավարական նպատակ 3 (Ռազմավարական թիրախներ 6-11). ՀՀ-ում բացահայտում և խափանվում են ՓԼ/ԱՖ սպառնալիքները, հանցագործների նկատմամբ կիրառվում են պատժամիջոցներ, հանցավոր եկամուտները և ահաբեկչական ռեսուրսները բռնագրավվում են

	No	Ռազմավարական խնդիրներ	Գործողություններ	Գնահատման չափանիշներ		Հայտնաբերված խոչընդոտներ	Ճշգրտող միջոցառումներ	Իրագործման կարգավիճակ
				Որակական	Քանակական			
Ռազմավարական թիրախ 6	3.1	Ֆինանսական հետախուզության տվյալները և այլ վերաբերելի տեղեկությունները հասանելի են և օգտագործվում են ՓԼ, նախորդող հանցագործությունների և ԱՖ գործերի նախաքննության ընթացքում ապացույցների հավաքման ու հանցավոր ճանապարհով ստացած միջոցների հետապնդման նպատակով	- Ըստ անհրաժեշտության՝ հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ «Օպերատիվ հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխություններ կատարելու նպատակով - Ուսումնասիրել «Օպերատիվ հետախուզական գործունեության մասին» ՀՀ օրենքում փոփոխությունների իրականացման ուղղությունները, ծավալը և նպատակահարմարությունը - Կազմակերպել գիտաժողովներ քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների համար ֆինանսական հետախուզության տվյալների և այլ վերաբերելի տեղեկությունների օգտագործման թեմայով	Ֆինանսական հետախուզության տվյալների և այլ վերաբերելի տեղեկությունների օգտագործման պրակտիկան	ՖՀԼ-ից ստացված ծանուցումների և այլ տեղեկատվության հիման վրա հարուցված գործերի քանակը			
	3.2	Իրավասու մարմինները ստանում կամ պահանջում են հաշվետվություններ (օրինակ՝ ԿԳՀ-ներ, արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխման վերաբերյալ), որոնք պարունակում են նրանց պարտականությունները կատարելուն օժանդակող վերաբերելի և ստույգ տեղեկություններ	- Մշակել ուղեցույցեր հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար կասկածելի գործարքի կամ գործարար հարաբերության հաշվետվության մեջ նվազագույն անհրաժեշտ տեղեկատվությունը ներառելու վերաբերյալ - Կազմակերպել ուսուցումներ հաշվետվություն տրամադրող անձանց համար գործարքներում և գործարար հարաբերություններում բարձր դիսկի և կասկածելիության չափանիշներ բացահայտելու թեմայով	Հաշվետվությունների (օրինակ՝ ԿԳՀ-ների, արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխման վերաբերյալ տեղեկացումների) որակը	- ԿԳՀ-ների քանակը, որոնց հիման վրա իրավապահ մարմիններին ուղարկվել են ծանուցումներ - Այլ հաշվետվությունների քանակը, որոնց հիման վրա իրավապահ մարմիններին ուղարկվել են ծանուցումներ			
	3.3	ՖՀԼ-ի կողմից վերլուծվող և տրամադրվող տեղեկատվությունը նպաստում է իրավասու մարմինների գործառնական կարիքների բավարարմանը	Ուսումնասիրել միջազգային փորձը և պատրաստել ուղեցույց ՖԴԿ կողմից քրեական հետապնդման մարմիններին տրամադրվող տեղեկատվության օգտագործման ձևերի և եղանակների մեղաբեռնում	ՖՀԼ-ի կողմից վերլուծվող և տրամադրվող տեղեկատվության որակը	- Համագործակցության համաձայնագրերի առկայությունը - ՖՀԼ-ից ստացված ծանուցումների և այլ տեղեկատվության հիման վրա			

			Կազմակերպել ՖԴԿ աշխատակիցների ուսուցումը և ռազմավարական գործառնական վերլուծությունների իրականացման թեմայով		հարուցված գործերի քանակը			
	3.4	ՖՀՄ-ի կողմից վերլուծվող և տրամադրվող տեղեկատվությունը նպաստում է իրավասու մարմինների գործառնական կարիքների բավարարմանը Մալահովվում է ՖՀՄ-ի և իրավասու մարմինների միջև փոխանակվող և նրանց կողմից տեղեկատվության կոնֆիդենցիալության պահանջի կատարումը	- Ըստ անհրաժեշտության, հիմք ընդունելով իրականացված ուսումնասիրության արդյունքները մշակել օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծ գործող քրեադատավարական կարգավորումներում ՓԼ/ԱՖ գործերի քննության արդյունավետության խոչընդոտող դրույթները վերացնելու նպատակով - Ուսումնասիրել ՓԼ/ԱՖ գործերի քննությանը խոչընդոտող գործոնները - Կազմակերպել ՖԴԿ և քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը համագործակցության, տեղեկատվության փոխանակման, քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների կողմից ՖԴԿ տրամադրած տեղեկատվության օգտագործման և փոխանակվող կամ օգտագործվող տեղեկատվության կոնֆիդենցիալության ապահովման թեմայով	ՖՀՄ-ի և իրավապահ մարմինների միջև համագործակցության պրակտիկան	- Համագործակցության համաձայնագրերի առկայությունը - Ֆինանսական հետախուզության տվյալների փոխանակման դեպքերի քանակը			
Ռազմավարական թիրախ 7	3.5	Ապահովվում է պոտենցիալ ՓԼ գործերի հայտնաբերումը և նախաքննությունը (այդ թվում՝ զուգահեռ ֆինանսական քննության միջոցով)	- Ուսումնասիրել ծանր հանցագործությունների դեպքում մեղադրյալ կողմից գույքի օրինականության ապացուցման ինստիտուտի ՀՀ-ում ներդրման հնարավորությունները, մոդելը Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից որոշված մեկ երկրի մոդելով - Կազմակերպել քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը պոտենցիալ ՓԼ գործերի հայտնաբերման և նախաքննության, այդ թվում՝ զուգահեռ ֆինանսական քննության իրականացման թեմայով	Զուգահեռ ֆինանսական քննություն իրականացնելու պրակտիկան	ՓԼ գործերով քննության դեպքերի քանակը			
	3.6	ՓԼ հետ կապված գործունեության տեսակների նախաքննությունը և քրեական	Կազմակերպել քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների	ՓԼ գործերի համահունչությունը ՓԼ/ԱՖ դիսկերի	Ռիսկերի գնահատման պաշտոնական			

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԱԿՈՒՄԻ ՎԵՐԱԿԱՆԱԿՈՒՄԻ ՎԵՐԱԿԱՆԱԿՈՒՄԻ		հետապնդումը համահունչ են երկրում առկա սպառնալիքներին, ռիսկայնության ընդհանուր նկարագրի գնահատականին և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականություններին	ուսուցումը ՓԼ/ԱՖ դիսկերի վերաբերյալ գնահատումների արդյունքների և դրանց կիրառության թեմայով	ընդհանուր նկարագրի գնահատականին և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականություններին	հաշվետվությունների առկայությունը		
	3.7	ՓԼ գործերի տարբեր տեսակներ (օրինակ՝ այլ երկրում կատարված նախորդող հանցագործություններ, երրորդ անձանց կողմից լվացում, միայն ՓԼ հանցակազմով գործեր) ենթարկվում են քրեական հետապնդման, և հանցագործները դատապարտվում են	- Լրամշակել ՓԼ գործերի քննության ուղեցուցը դրանում ներառելով այլ երկրում կատարված նախորդող հանցագործությունների, երրորդ անձանց կողմից լվացման, միայն ՓԼ հանցակազմով գործերի քննության առանձնահատկությունների վերաբերյալ դրույթներ - Կազմակերպել քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը ՓԼ գործերի տարբեր տեսակների քննության առանձնահատկությունների թեմայով	ՓԼ գործերի տարբեր տեսակներով քրեական հետապնդման պրակտիկան	- Այլ երկրում կատարված նախորդող հանցագործություններ ու գործերի քանակը - Երրորդ անձանց կողմից լվացումով գործերի քանակը - Միայն ՓԼ հանցակազմով գործերի քանակը		
	3.8	ՓԼ հանցագործությունների համար դատապարտված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցները արդյունավետ, համաչափ և տարհամոցիչ են	ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքով սահմանել իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության ինստիտուտը	ՓԼ հանցավորության մակարդակը	- Դատապարտված անձանց քանակը - ՓԼ կրկնահանցագործներ ի քանակը		
	3.9	Երկիրը կիրառում է քրեական արդարադատության այլ միջոցներ այն դեպքերում, երբ ՓԼ գործով իրականացվել է նախաքննություն, սակայն հիմնավոր պատճառներով հնարավոր չէ փողերի լվացման համար դատավճիռ կայացնել Նման այլընտրանքային միջոցները չեն նվազեցնում ՓԼ հանցագործությունների քրեական հետապնդման և դատավճիռների կայացման կարևորությունը և չեն փոխարինում դրանց	- Ուսումնասիրել քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցների, մասնավորապես՝ առանց մեղադրական դատավճռի հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի բռնագանձման ինստիտուտի ՀՀ-ում ներդրման ուղիները, մոդելը - Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից որոշված մեկ երկրի փորձով	Քրեական արդարադատության այլ միջոցների կիրառման պրակտիկան	Քրեական արդարադատության այլ միջոցների կիրառման դեպքերի քանակը		
	3.10	Հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի, հանցագործության գործիքների և համարժեք գույքի	Ուսումնասիրել ՓԼ և նախորդող հանցագործությունների դատավճիռներով հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի,	Բռնագրավումը որպես քաղաքականություններ ի նպատակ սահմանելու	Բռնագրավման դեպքերի քանակը և միջոցների ծավալը		

		բռնագրավումը դիտարկվում է որպես իրականացվող քաղաքականությունների նպատակ	հանցագործության գործիքների և համարժեք գույքի բռնագրավման պրակտիկան առնվազն 2 տարվա կտրվածքով Կազմակերպել գիտաժողովներ, ուսուցումներ քրեական հետապնդում իրականացնող մարմինների, դատավորների ինչպես նաև այլ իրավասու գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի, հանցագործության գործիքների և համարժեք գույքի բռնագրավման պրակտիկան բարելավելու թեմայով	պրակտիկան				
3.11		Իրավասու մարմինները բռնագրավում են (այդ թվում՝ վերադարձնելու, բաշխելու և փոխհատուցելու համար) հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքը, հանցագործության գործիքները կամ համարժեք գույքը, այդ թվում՝ տվյալ երկրում և այլ երկրներում կատարված նախորդող հանցագործությունների դեպքում և այլ երկրներ տեղափոխված միջոցների մասով	Ուսումնասիրել գործող պրակտիկան և ըստ անհրաժեշտության մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքը, հանցագործության գործիքները կամ համարժեք գույքը բռնագրավելու վերաբերյալ, այդ թվում՝ տվյալ երկրում և այլ երկրներում կատարված նախորդող հանցագործությունների դեպքում և այլ երկրներ տեղափոխված միջոցների մասով	Հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի, հանցագործության գործիքների կամ համարժեք գույքի բռնագրավման պրակտիկան	- Տվյալ երկրում կատարված նախորդող հանցագործություններ ի մասով բռնագրավման դեպքերի քանակը և միջոցների ծավալը - Այլ երկրներում կատարված նախորդող հանցագործություններ ի մասով բռնագրավման դեպքերի քանակը և միջոցների ծավալը - Այլ երկրներ տեղափոխված միջոցների մասով բռնագրավման դեպքերի քանակը և միջոցների ծավալը			
3.12		Արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի ներկայացման կամ կեղծ տեղեկությունների բացահայտման հիմքով բռնագրավումը սահմանապահ/մաքսային կամ այլ պատկան մարմինների կողմից կիրառվում է որպես արդյունավետ, համաչափ և տարհամոզիչ պատժամիջոց	- Մշակել ուղեցույցներ և առաջավոր փորձը ներկայացնող նյութեր արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի կամ կեղծ տեղեկությունների բացահայտման վերաբերյալ - Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի կամ կեղծ	Արժույթի և ըստ ներկայացնողի փոխանցելի գործիքների անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի ներկայացման կամ կեղծ տեղեկությունների բացահայտման հիմքով բռնագրավման պրակտիկան	- Բռնագրավման դեպքերի քանակը և միջոցների ծավալը - Արժույթի անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի ներկայացման հիմքով - Արժույթի անդրսահմանային տեղափոխումների դեպքում հայտարարագրերի չներկայացման հիմքով - Ըստ ներկայացնողի փոխանցելի			

			տեղեկությունների բացահայտման թեմայով		գործիքների անդրահամային տեղափոխումների դեպքում կեղծ հայտարարագրերի ներկայացման հիմքով			
	3.13	Բռնագրավման ցուցանիշները համապատասխանում են ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի գնահատումների արդյունքներին և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականություններին ու առաջնահերթություններին	Կազմակերպել շահագրգիռ աշխատակիցների ուսուցումը ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ գնահատումների արդյունքների թեմայով	Բռնագրավման ցուցանիշների համապատասխանությամբ ՓԼ/ԱՖ ռիսկերի գնահատումների արդյունքներին և ՓԼ/ԱՖ դեմ պայքարի ազգային քաղաքականություններին ու առաջնահերթություններին	- Ռիսկերի գնահատման պաշտոնական հաշվետվությունների առկայությունը - Նախորդող հանցագործություններով բռնագրավման դեպքերի քանակը և միջոցների ծավալը - ՓԼ հանցակազմով բռնագրավման դեպքերի քանակը և միջոցների ծավալը			
Ռազմավարական թիրախ 9	3.14	ԱՖ գործունեության տարբեր տեսակներ (օրինակ՝ միջոցների հավաքագրում, տեղափոխում և օգտագործում) ենթարկվում են քրեական հետապնդման, և հանցագործները դատապարտվում են, ինչը համահունչ է երկրում ԱՖ ռիսկայնության ընդհանուր նկարագրի գնահատականին	- ՀՀ քրեական նոր օրենսգրքի նախագծով սահմանել պատասխանատվություն ահաբեկչական գործողություններ իրականացնելու, ծրագրելու, նախապատրաստելու կամ այդպիսի գործողություններին մասնակցելու, ինչպես նաև ահաբեկչության հմտություններ սովորեցնելու կամ սովորելու, նպատակով ճամփորդելու համար - Վավերացրել «Օդանավերի անօրինական զավթման դեմ պայքարի մասին» կոնվենցիայի 2010թ.-ի Լրացուցիչ արձանագրությունը և «Միջազգային քաղաքացիական ավիացիայի դեմ ուղղված անօրինական գործողությունների դեմ պայքարի մասին» 2010թ.-ի կոնվենցիան, կամ նշված կոնվենցիաներով ահաբեկչության դիսպոզիցիայի տարրերը արտացոլել ՀՀ քրեական օրենսգրքում	ԱՖ գործունեության տարբեր տեսակների քրեական հետապնդման պրակտիկան	ԱՖ գործունեության տարբեր տեսակներով, այդ թվում՝ միջոցների հավաքագրմամբ, տեղափոխմամբ և օգտագործմամբ գործերի քանակը			
	3.15	Ապահովվում է ԱՖ գործերի հայտնաբերումը	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների	ԱՖ գործերի քրեական հայտնաբերման և	Հայտնաբերված և նախաքննության			

		նախաքննությունը, բացահայտվում է ահաբեկչությունը ֆինանսավորողների ունեցած որոշակի դերը	աշխատակիցների ուսուցումը ԱՖ տարբեր տեսակների նախաքննության և քրեական հետապնդման առանձնահատկությունների, ինչպես նաև երկրում ԱՖ ռիսկի ընդհանուր պատկերի թեմայով	նախաքննության պրակտիկան	ենթարկված ԱՖ գործերի քանակը			
	3.16	ԱՖ նախաքննությունն ինտեգրված է ահաբեկչության դեմ պայքարի ազգային ռազմավարություններին և իրականացվող նախաքննություններին (օրինակ՝ ահաբեկիչների, ահաբեկչական կազմակերպությունների և ահաբեկչությանն աջակցող ցանցերի հայտնաբերման ու ցուցակման տեսանկյունից) և օժանդակում է դրանց	Ուսումնասիրել ԱՖ գործերի քննության ուղեցույց մշակելու անհրաժեշտությունը	ԱՖ գործերի համահունչությունը ահաբեկչության դեմ պայքարի ազգային ռազմավարություններին	- Ռիսկերի գնահատման պաշտոնական հաշվետվությունների առկայությունը - ԱՖ հանցակազմով քննության դեպքերի և դատավճիռների քանակը			
	3.17	ԱՖ հանցագործությունների համար դատապարտված ֆիզիկական կամ իրավաբանական անձանց նկատմամբ կիրառվող պատժամիջոցները արդյունավետ, համաչափ և տարհամոզիչ են	ՀՀ քրեական օրենսգրքում սահմանել իրավաբանական անձանց քրեական պատասխանատվության ինստիտուտը	ԱՖ հանցավորության մակարդակը	- Դատապարտված անձանց քանակը - ԱՖ կրկնահանցագործներ ի քանակը			
	3.18	ԱՖ դեմ պայքարի նպատակով կիրառվում են քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցներ ԱՖ-ին առնչվող գործունեությունը խափանելու համար այն դեպքերում, երբ գործնականում հնարավոր չէ ԱՖ-ի համար դատավճիռ կայացնել	Ուսումնասիրել քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցների, մասնավորապես՝ առանց մեղադրական դատավճիռի հանցավոր ճանապարհով ստացված գույքի բռնագանձման ինստիտուտի ՀՀ-ում ներդրման ուղիները, մոդելը Միջգերատեսչական հանձնաժողովի կողմից որոշված մեկ երկրի մոդելով	Քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցների կիրառության պրակտիկան	Քրեական արդարադատության, կարգավորման կամ այլ միջոցների կիրառության դեպքերի քանակը			
Ռազմավարական թիրախ 10	3.19	Երկրորդ անհապաղ իմպլեմենտացնում է (ա) ՄԱԿ ԱԽ 1267 բանաձևով և դրա հաջորդող բանաձևերով, և (բ) ՄԱԿ ԱԽ 1373 բանաձևով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները (վերազգային կամ ազգային մակարդակով, երկրի նախաձեռնությամբ կամ մեկ այլ երկրի պահանջով՝ այն ուսումնասիրելուց և ընթացք տալուց հետո)	Կազմակերպել հաշվետվություն տրամադրող անձանց և ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը (ա) ՄԱԿ ԱԽ 1267 բանաձևով և դրա հաջորդող բանաձևերով, և (բ) ՄԱԿ ԱԽ 1373 բանաձևով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցներն անհապաղ իմպլեմենտացնելու թեմայով	(ա) ՄԱԿ ԱԽ 1267 բանաձևով և դրա հաջորդող բանաձևերով, և (բ) ՄԱԿ ԱԽ 1373 բանաձևով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների իմպլեմենտացման պրակտիկան	- Հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից կիրառված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների քանակը - Պատկան մարմինների (օրինակ՝ մաքսային և այլ մարմինների) կողմից կիրառված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների քանակը			

	3.20	Երկիրը դիսկալիբր մոտեցման ներքո ձեռնարկում է հասցեական և համաչափ միջոցներ այն ՇՄԼՉԿ-ների նկատմամբ, որոնք գնահատվել են որպես խոցելի ահաբեկիչների կողմից չարաշահման ռիսկի	Կազմակերպել ներգրավված գերատեսչությունների և ՈԱԿ-ների աշխատակիցների ուսուցումը ահաբեկչության ֆինանսավորման նպատակով չարաշահման և կանխարգելիչ միջոցառումների թեմայով	ՈԱԿ-ների նկատմամբ կիրառվող միջոցների համապատասխանությունը նրանց ԱՖ ռիսկերին	- Ռիսկերի գնահատման պաշտոնական հաշվետվությունների առկայությունը - ԱՖ ռիսկերի վերաբերյալ իրազեկման ծրագրերի քանակը - ԱՖ նպատակով ՈԱԿ-ների չարաշահման դեպքերի քանակը			
	3.21	Ահաբեկիչները, ահաբեկչական կազմակերպությունները և ահաբեկչությունը ֆինանսավորողները (քրեական, քաղաքացիական կամ վարչական վարույթների միջոցով) գրվում են ԱՖ գործունեությանն առնչվող ակտիվներից և գործիքներից	- Ուսումնասիրել միջազգային փորձը ահաբեկչական կազմակերպություններին և ահաբեկչությունը ֆինանսավորողներին և նրանց պատկանող ԱՖ գործունեությանն առնչվող ակտիվները և գործիքները հայտնաբերելու և բռնագրավելու վերաբերյալ - Ուսումնասիրության արդյունքներով դիտարկել ԱՖ գործերի քննության ուղեցույց մշակելու և դրանում համապատասխան նյութեր գետնելու հարցը	Ահաբեկիչների, ահաբեկչական կազմակերպություններ ի և ահաբեկչությունը ֆինանսավորողների ակտիվների և գործիքների բռնագրավման պրակտիկան	Բռնագրավման դեպքերի քանակը և միջոցների ծավալը			
	3.22	3.19-3.21 կետերում նկարագրված միջոցառումները համահունչ են երկրում ԱՖ ռիսկայնության ընդհանուր նկարագրի գնահատականին	Կազմակերպել շահագրգիռ գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը երկրում ԱՖ ռիսկի ընդհանուր պատկերի իրազեկման և արդյունքների կիրառության թեմայով	ԱՖ դեմ պայքարի միջոցառումների համահունչությունը երկրում ԱՖ ռիսկայնության ընդհանուր նկարագրի գնահատականին	- Ռիսկերի գնահատման պաշտոնական հաշվետվությունների առկայությունը - ԱՖ հանցակազմով քննության դեպքերի և դատավճիռների քանակը - Թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների կիրառության դեպքերի քանակը			
Ուղղվածություն թիրախ 11	3.23	Երկիրն անհապաղ իմպլեմենտացում է ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի վերաբերյալ ՄԱԿ ԱԽ բանաձևերով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները	Կազմակերպել իրավասու պետական մարմինների աշխատակիցների ուսուցումը ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի վերաբերյալ ՄԱԿ ԱԽ բանաձևերով նախատեսված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցները և դրանց իմպլեմենտացումը թեմայով	ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների իմպլեմենտացման պրակտիկան	- Հաշվետվություն տրամադրող անձանց կողմից կիրառված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների քանակը - Պատկան մարմինների (օրինակ՝ մաքսային և այլ մարմինների) կողմից կիրառված թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների			

				քանակը			
3.24	Ցուցակված անձանց և կազմակերպությունների (ինչպես նաև նրանց անունից կամ ցուցումով գործող անձանց) միջոցները կամ այլ ակտիվները հայտնաբերվում են, ապահովվում է այդ անձանց կամ կազմակերպությունների կողմից ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող գործարքների կանխարգելումը	Կազմակերպել հաշվետվություն տրամադրող անձանց և ներգրավված գերատեսչությունների աշխատակիցների ուսուցումը ՁՈՁ ՏՖ դեմ պայքարի միջոցառումների թեմայով	Ցուցակված անձանց և կազմակերպություններ ի միջոցների կամ այլ ակտիվների հայտնաբերման և սառեցման պրակտիկան	Միջոցների կամ այլ ակտիվների հայտնաբերման և սառեցման դեպքերի քանակը և գումարը			
3.25	ՖՀ-երը և ՆՈՖԳՏՄ-ները կատարում են ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների պահանջները և հասկանում դրանց ներքո իրենց պարտականությունները	Կազմակերպել ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների ուսուցումը ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող պարտականությունների թեմայով	ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների՝ ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների ներքո իրենց պարտականությունները հասկանալու մակարդակը	Ո/Կ			
3.26	Պատկան իրավասու մարմինները մոնիտորինգ են իրականացնում ու ապահովում ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների շրջանակում ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների պարտականությունների կատարումը	Ուսումնասիրել ՁՈՁ ՏՖ-ին առնչվող թիրախային ֆինանսական պատժամիջոցների շրջանակում ՖՀ-երի և ՆՈՖԳՏՄ-ների պարտականությունների կատարման մակարդակը	Պատկան իրավասու մարմինների կողմից իրականացվող մոնիտորինգի պրակտիկան	Բացահայտված խախտումների տեսակները և քանակը, կիրառված ուղղիչ միջոցառումները			